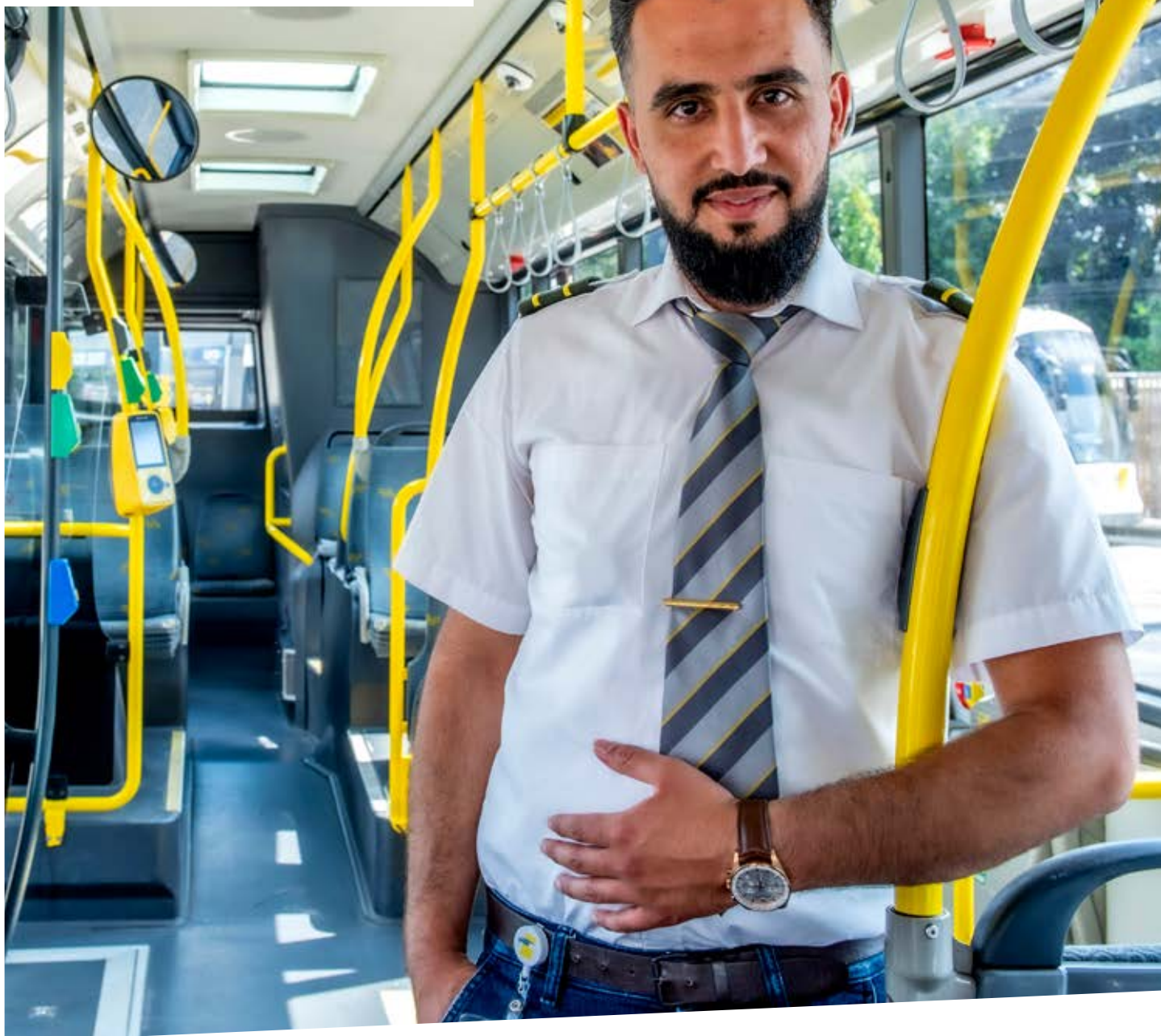

EEN JAAR VAN
GROTE UITDAGINGEN

JAARVERSLAG 2023

Beweeg mee naar minder CO₂

EEN JAAR VAN GROTE UITDAGINGEN

2023 was geen evident jaar voor De Lijn. Het was een jaar waarin onze dienstverlening sterk onder druk stond – onder meer te wijten aan verouderde voertuigen en een verouderde infrastructuur, maar zeker ook een blijvend personeelstekort. Daardoor kampten we met een hoog aantal niet-gereden ritten en moesten we ons aanbod in bepaalde regio's tijdelijk deels terugschroeven.

Daardoor was 2023 ook voor onze reizigers geen evident jaar. En als organisatie met een groot maatschappelijk belang gaat onze bezorgdheid uiteraard in de eerste plaats naar hen, naar onze reizigers. Het blijft onze prioriteit om hun een stipte en aangename reiservaring te bezorgen.

Toch hebben we het afgelopen jaar onze verantwoordelijkheid opgenomen. Dat deden we door te vernieuwen en te verbeteren. Op verschillende plaatsen in Vlaanderen zetten we voortaan nieuwe en comfortabele elektrische bussen in, we verbeterden onze realtime-informatie en door de aanwerving van meer dan duizend nieuwe mensen versterkten we ons personeelsbestand.

Toegegeven, dat verliep niet altijd even vlot. Zo liep de levering van onze e-bussen vertraging op. En in bepaalde regio's blijft het aartsmoeilijk om medewerkers te vinden, ondanks de doorgedreven rekruteringsinspanningen.

Maar we hebben een inhaaloperatie ingezet. Met de middelen die voorzien zijn in het openbaredienstencontract (ODC) kunnen we niet alle achterstand op korte termijn goedmaken. Maar we engageren ons wel om de doelstellingen uit het ODC te realiseren: een klantvriendelijker, duurzamer en efficiënter vervoer – om zo een significante bijdrage te leveren aan de modal shift in Vlaanderen.

We zijn een organisatie in transitie. 2023 was dus ook een jaar van verandering. En dat zal in 2024 niet anders zijn. Dan komt ons nieuwe net, de grootste aanpassing aan ons netwerk in jaren, tot volle wasdom. Dat maakt ook van 2024 een uitdagend jaar – een uitdaging waar we samen met onze meer dan 8 000 collega's de schouders onder zetten.

Ann Schoubs, directeur-generaal

Johan Sauwens, voorzitter raad van bestuur

HET NIEUWE NET 04

VERDER VERDUURZAMEN 09

BLIJVEND VERSTERKEN 12

KERNCIJFERS 22

NIEUWS 24

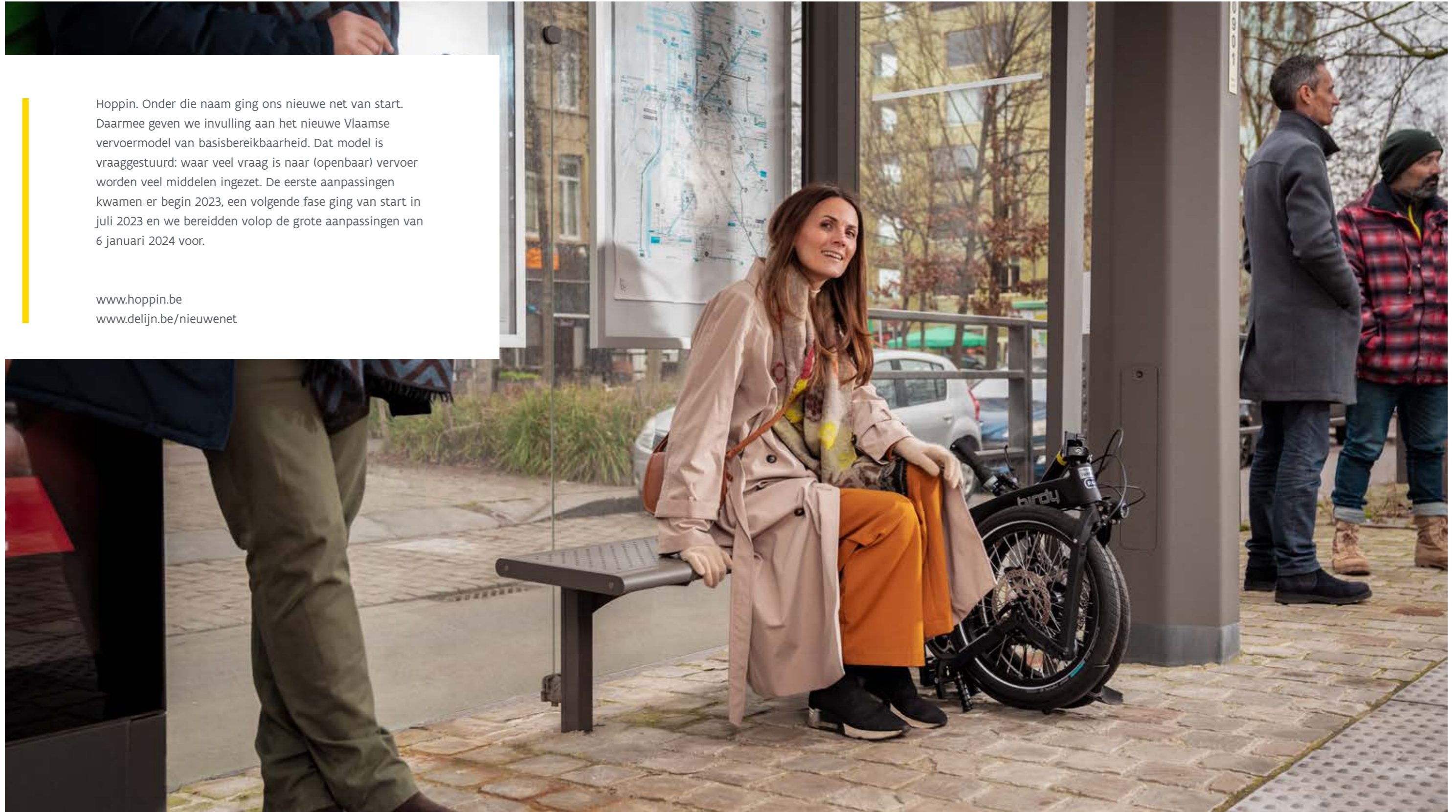
CIJFERS EN RESULTATEN 2023 26

HET NIEUWE NET

1

Hoppin. Onder die naam ging ons nieuwe net van start. Daarmee geven we invulling aan het nieuwe Vlaamse vervoermodel van basisbereikbaarheid. Dat model is vraaggestuurd: waar veel vraag is naar (openbaar) vervoer worden veel middelen ingezet. De eerste aanpassingen kwamen er begin 2023, een volgende fase ging van start in juli 2023 en we bereidden volop de grote aanpassingen van 6 januari 2024 voor.

www.hoppin.be
www.delijn.be/nieuwenet

GEFASEERDE AANPAK VAN START

Op 1 januari 2023 ging Hoppin officieel van start. De eerste fase betrof een vijftigtal kleine optimalisaties, verspreid over alle provincies, voornamelijk aanpassingen aan de reisweg van een bestaande lijn.

De eerste grotere fase kwam er op 1 juli 2023. Onder meer in Brugge, het Heuvelland, de Vlaamse Rand rond Brussel en de Noordrand van Antwerpen werden lijnen en dienstregelingen geoptimaliseerd.

De gefaseerde aanpak loopt door in 2024. Om de zes maanden komt er een nieuwe fase: de eerstvolgende was op 6 januari 2024 – dat was meteen ook de grootste aanpassing van ons netwerk in jaren. Daarmee is 89 % van het nieuwe net ingevoerd. Daarna volgen er nog fases in juli 2024 en begin 2025. Tegen dan is het nieuwe net volledig uitgerold.

Hoppin

UITGEBREIDE VOORBEREIDING

Aan de aanpassingen aan het net ging een uitgebreide voorbereiding vooraf, waarbij nagenoeg heel de organisatie betrokken was: nieuwe reiswegen werden uitgetekend, uitgetest en verkend, lijnen werden hernummerd, dienstregelingen werden aangepast, werkroosters opgemaakt, haltes aangepast, ...

Ook de communicatie voor fase 2 werd zorgvuldig voorbereid:

- aan de haltes: nieuwe halte-informatie met affiches, doortochttabellen, halteborden, ...
- website en app: wijzigingen in routeplanner, specifieke pagina's over het nieuwe net met netplannen en perronindelingen, extra digitale begeleiding op halte- en lijnpagina's en 'in app'-meldingen, ...
- gemeentepagina's op website: informatie op maat, gemeente- en regiofolders, ...
- klantendienst: specifiek 0800-nummer, extra begeleiding bij vragen over het nieuwe net, ...
- Lijnwinkel: infokaartjes, gemeente- en regiofolders, nieuwe lijnfolders, ...
- chauffeurs: infokaartjes met verwijzing naar de informatiekanaalen
- steden en gemeenten (waar er grotere impact is): gemeente- en regiofolders, communicatiemateriaal om via hun eigen lokale communicatiekanalen te verspreiden, nieuwsbrief voor steden en gemeenten, ...
- print- en online campagne 'Hoe zit dat nu met het nieuwe net?'
- persberichten en persmomenten, nieuwsbrieven voor scholen, reizigers, bedrijven, ...

SAMENWERKING IN VERVOERREGIO'S

Het nieuwe net is het resultaat van een intensieve samenwerking in de 15 Vlaamse vervoerregio's. In de verschillende vervoerregioraden komen de belangrijkste belanghebbenden uit alle bestuursniveaus samen: steden en gemeenten, het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, De Lijn en het Agentschap Wegen en Verkeer, maar ook bijvoorbeeld de NMBS (om ons aanbod optimaal af te stemmen op het treinnet).

De vervoerregioraden hebben de nieuwe vervoerplannen voor hun regio opgesteld en goedgekeurd. Die plannen bevatten niet alleen het regulier openbaar vervoer met bus of tram, maar ook het vervoer op maat (flexvervoer), de voor- en natrajecten met (deel)fiets, (deel)auto en andere vervoermodi. Zo wordt het aanbod beter afgestemd op de behoeften van reizigers.

Het nieuwe net is niet in steen gebeiteld. We volgen het nauwgezet op in de verschillende vervoerregioraden. Daarin wordt besproken of er aanpassingen doorgevoerd moeten worden.

FLEXVERVOER VOORTAAN VIA HOPPINCENTRALE

In het decreet Basisbereikbaarheid was initieel bepaald dat het flexvervoer (uitvoering en reservering) de taak was van het departement Mobiliteit en Openbare Werken. In de zomer van 2022 werd echter beslist om de operationele verantwoordelijkheid voor flexvervoer toch terug aan De Lijn te geven. Daarop stuurden we in het najaar van 2022 een *request for information* uit voor de uitvoering.

2023 werd daardoor een jaar waarin we snel moesten schakelen. De Lijn moest hiervoor ook een nieuw team samenstellen, met mensen van de belbuscentrale die eigenlijk al geheroriënteerd waren. We brachten die krachttoer tot een goed einde.

- Tegen juli 2023 waren het bestek en de aanbesteding voor de exploitanten klaar.
- Tussen januari en juli 2023 maakte Vervoerregiomanagement van De Lijn nieuwe budgetafspraken met de vervoerregio's, op basis van de veranderde marktprijzen.
- De Lijn nam ook het contract met de uitvoerder van de Hoppincentrale over om voor de operationele aansturing te kunnen zorgen.
- Ook de exploitanten schakelden snel, om tegen januari 2024 operationeel te zijn met voertuigen en chauffeurs.

Zo konden we het flexvervoer op 6 januari 2024 van start laten gaan. Flexvervoer speelt een grotere rol in het nieuwe net. De Lijn staat in voor de operationele aansturing ervan. Gefinancierd met middelen die elke vervoerregio van de Vlaamse overheid kreeg, speelt het in op mobiliteitsvragen van personen die geen toegang hebben tot de andere vervoerlagen.

Flexvervoer plannen en reserveren? Dat gebeurt voortaan via de Hoppincentrale, de Hoppin-website of de Hoppin-app. VIA, een nieuwe externe partner, staat in voor de planning en de reserveringen.

VERDER VERDUURZAMEN

2

Openbaar vervoer is de facto duurzaam. Het heeft niet alleen een lagere klimaat- en milieu-impact dan autoverkeer, ook op het vlak van ruimtebeslag scoort het beduidend beter: om een gelijke capaciteit te vervoeren vraagt een bus vijf keer en een tram twintig keer minder ruimte dan privéwagens. Openbaar vervoer is dus een belangrijke pijler in de modal shift. De elektrificatie maakt het mogelijk om dat vervoer verder te verduurzamen. Daar heeft De Lijn in 2023 werk van gemaakt, hoewel de levering van bepaalde types e-bussen vertraging opliep. De Lijn zette intussen ook stappen om haar patrimonium te optimaliseren.

ANTWERPEN: STADSLIJNERS DOEN INTREDE

Bij de start van het nieuwe jaar verschenen nieuwe trams in de Antwerpse straten: de Stadslijnners. Helemaal nieuw waren ze niet voor De Lijn. Deze trams van de Spaanse constructeur CAF hadden in 2022 al hun opwachting gemaakt aan de kust, onder de naam Zeelijners. De naam 'Stadslijner' kwam als winnaar uit de bus bij een rondvraag onder alle medewerkers van De Lijn.

In oktober kwam de eerste van twintig tweerichtingstrams (ook van CAF) aan in Antwerpen. Later in het najaar begon voor deze nieuwe voertuigen het geijkte traject van keuringen, controles, overheidsvergunningen en testritten.

LIMBURG: ELEKTRISCHE PRIMEUR IN WINTERSLAG

Eind mei kreeg Limburg de primeur van de eerste elektrische bussen van de nieuwste generatie. Stelplaats Winterslag werd daarvoor uitgerust met de nodige laadinfrastructuur, zodat de bussen er 's nachts kunnen opladen. Met een bereik van meer dan 500 km hoeven deze lijnbussen onderweg niet meer bijgeladen te worden. De e-bussen rijden op het Genkse stadsnet en op streeklijnen tussen Genk, Hasselt, Tongeren en Houthalen.

De bussen zijn comfortabel uitgerust met warme houtlook en ingelegde iconen, ledverlichting, usb-oplaadpunten en zetelbekleding in gerecycleerd imitatieleder. Via extra brede schermen krijgen reizigers realtime-ritinformatie. Dankzij de automatische, elektrische oprijplaat zijn de bussen vlot toegankelijk voor reizigers met rolstoel of kinderwagen.

Opvallend: de bussen hebben camera's in plaats van spiegels en meerdere veiligheidsdetectiesystemen om voetgangers en fietsers nabij de bus te melden. Dat maakt de nieuwe e-bussen veiliger in het verkeer. De stuurpost is bovendien zo ingericht om het comfort van onze chauffeurs te optimaliseren.

ELEKTRIFICATIE ZET ZICH DOOR IN KORTRIJK EN BRUGGE

De stelplaatsen in Kortrijk, Destelbergen, Sint-Niklaas en Brugge werden uitgerust met de nodige laadinfrastructuur. Bij de start van de zomervakantie verwelkomde Kortrijk de eerste elektrische bussen. In Brugge namen we de eerste elektrische midibussen van Yes-EU in gebruik bij de start van het nieuwe net. Met hun lengte van 8,5 meter zijn ze uiterst compact – en dus geknipt voor de centrumlijnen in de historische binnenstad. De midibussen bieden hetzelfde comfort – voor reizigers en chauffeurs – als de standaard elektrische bussen die we elders inzetten.

Meer dan 200 e-bussen besteld

25 januari – bestelling van 65 gelede e-bussen bij Iveco

24 maart – goedkeuring aanbestedingsprocedure voor maximaal 500 standaard e-bussen en maximaal 100 HOV e-bussen (hoogwaardig openbaar vervoer)

7 november – bestelling van 44 gelede e-bussen bij Iveco

14 november – bestelling van 6 midi-e-bussen bij Yes-EU voor Mechelen

27 november – goedkeuring raamovereenkomst voor maximaal 1 600 laadpunten bij SPIE-Ekoenergetyka en ABB

13 december – bestelling van 92 standaard e-bussen bij BYD Europe

Verdere details over ons duurzaamheidsbeleid en over onze duurzame prestaties en realisaties vindt u in ons duurzaamheidsverslag.

BLIJVEND VERSTERKEN

3

Onze mensen en onze middelen vormen het hart van onze organisatie. Die moeten dan ook blijvend versterkt worden. Tegelijk hebben we in 2023 de krijtlijnen uitgetekend voor een verdere en blijvende versterking in de toekomst. Het uiteindelijke doel? Onze reizigers een optimale reiservaring aanbieden.

MEDEWERKERS

1 316 NIEUWE COLLEGA'S AANGEWORVEN

900 nieuwe chauffeurs en 100 nieuwe technici aanwerven. Voor die uitdaging stond De Lijn bij het begin van 2023. Door de krapte op de arbeidsmarkt verliep onze zoektocht naar nieuwe medewerkers niet vlekkeloos. Bovendien was de uitstroom bij technici – een knelpuntberoep – groter dan verwacht, waardoor we nog meer mensen moesten zoeken dan initieel voorzien.

Toch slaagden we erin om 837 chauffeurs en 114 technici aan te werven; ook 365 vacatures voor bedienden werden ingevuld. Dat lukte onder meer dankzij jobdagen op verschillende stelplaatsen, rijsscholen en onderhoudscentra over heel Vlaanderen. Het hele jaar door voerden we ook campagne om chauffeurs, technici en andere profielen aan te werven – onder meer online en op radio en televisie, maar ook op onze bussen en trams, op jobbeurzen, ...

In bepaalde regio's blijft het evenwel moeilijk om kandidaten te vinden: voor chauffeurs gaat het om Gent, Leuven, Oost-Vlaanderen streek en de Vlaamse Rand. Technici zoeken we in heel Vlaanderen, maar vooral voor de regio Mechelen. Door het personeelstekort werd de dienstverlening in bepaalde regio's tijdelijk aangepast.

Ook in 2024 blijven we bijkomende inspanningen leveren om nieuwe mensen te rekruteren. We plannen om ongeveer 800 chauffeurs en 100 technici aan te werven.

BETERE BESCHERMING VAN ONZE MEDEWERKERS

Agressie is een maatschappelijk probleem. Ook onze medewerkers waren er in 2023 meer dan eens het slachtoffer van. Met de campagne 'Van onze medewerkers blijf je af' namen we een duidelijk standpunt in tegen agressie én voor de veiligheid van onze medewerkers.

Het bleef uiteraard niet bij een slogan: net voor de zomervakantie vond er een rondetafelconferentie plaats over de veiligheid van medewerkers van het openbaar vervoer. Aan die conferentie namen niet alleen De Lijn, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Lydia Peeters en de vakbonden deel, maar ook de federale ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken, de FBAA (Federatie van de Belgische Autobus- en Autocarondernemers) en vertegenwoordigers van politie en justitie.

Het resultaat? Een gezamenlijk 10-puntenplan om de veiligheid van chauffeurs en lijncontroleurs te verhogen. Deze 10 punten zetten in op preventie, op handhaving en aanpak van incidenten op het terrein en op vervolging.

1. Alle bussen worden uitgerust met veiligheidsstuurposten.
2. Aanwerven van 67 extra lijncontroleurs.
3. Extra ondersteuning en opleidingen.
4. Nauwere samenwerking tussen de verschillende veiligheids- en/of preventiediensten.
5. Gebruik en uitwisseling van camerabeelden verder optimaliseren.
6. Versterkte samenwerking tussen De Lijn en de politie met mogelijkheid tot digitale aangifte.
7. Busverbod als bestuurlijke overheidsmaatregel.
8. Strafverzwaring bij geweld tegen personen met een maatschappelijke functie.
9. Provinciaal overleg tussen De Lijn, de politie en het openbaar ministerie inzake toezicht, opsporing en vervolging.
10. Lijncontroleurs worden mee opgenomen in de federale werkgroep bodycams.

INSTALLATIE VEILIGHEIDSSSTUURPOSTEN GESTART IN SEPTEMBER

Om de veiligheid van onze chauffeurs nog te verhogen, installeren we veiligheidsstuurposten op onze bussen. Na een test in 2022 en een piloot in het voorjaar, startten we de uitrol in september 2023.

- Op bestaande bussen: stap voor stap, per bustype, installeren we een veiligheidsstuurpost. Elk bustype krijgt een aangepast scherm. Eind 2023 waren er al op 555 bussen veiligheidsstuurposten geïnstalleerd.
- Op alle nieuwe bussen: in onze bestekken voor nieuwe bussen hebben we opgenomen dat er een veiligheidsstuurpost moet zijn. Ook aan onze exploitanten vragen we om dat op te nemen in hun bestekken.

Best Student Developer Challenge

1 132 deelnemers gaan Best (Student) Developer Challenge aan

Liefst 1 132 deelnemers gingen de Best Developer Challenge van De Lijn aan: 731 professionals en 401 studenten. In deze wedstrijd konden zij uitpakken met hun vaardigheden in softwareontwikkeling. Waarom we deze wedstrijd hielden? Omdat we geloven in de kracht van technologie en innovatie om de mobiliteitssector te transformeren.

In 2023 hielden we ook een Best Youth Developer Challenge voor leerlingen uit het vijfde en zesde middelbaar. Zo laten we jongeren op een boeiende en speelse manier kennis maken met de ICT-wereld en stimuleren we zowel jongens als meisjes om hun ICT-vaardigheden verder te ontwikkelen. De uitdaging startte met een online voorronde waar maar liefst 655 jongeren uit verschillende scholen aan deelnamen.

Enkele collega's werkten ook mee aan een campagne voor meer respect. Hun portretten – en hun sterke boodschap – waren te zien op onze voertuigen en op sociale media.

INFRASTRUCTUUR

PLAN VOOR TOEKOMSTIG PATRIMONIUM

We maken werk van klimaatneutrale, moderne en toekomstbestendige gebouwen. In het najaar maakten we ons visiedocument over ons patrimonium bekend. Op korte termijn betekent dat: we gaan vier locaties grondig renoveren en we bouwen dertien nieuwe stelplaatsen of onderhoudscentra. Acht stelplaatsen en vijf onderhoudscentra zullen we integreren in andere locaties.

De betrokken chauffeurs en technici van die laatste locaties zullen verhuizen naar naburige locaties. Die verhuizing heeft uiteraard een impact op hun job. Daarom kregen ze allemaal de nodige communicatie en individuele begeleiding.

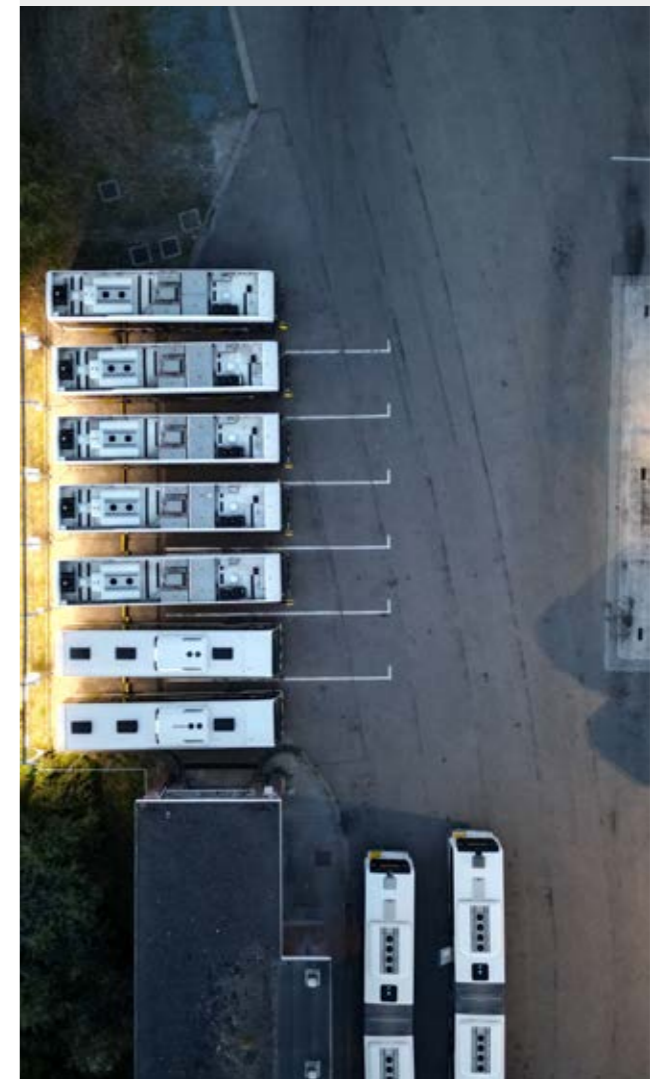
RENOVATIE ANTWERPSE PREMÉTRO

In het najaar kondigden we aan dat de Antwerpse preméetro in 2026 en 2027 grondig gerenoveerd zal worden. Zowel op Linkeroever als op Rechteroever zullen de oudste delen worden vernieuwd.

Na een grondige studie werd gekozen voor een volledige tunnelrenovatie. Die zal in twee fasen verlopen: eerst de as Diamant – Linkeroever, dan de as Belgiëlei/Mercatorstraat – Diamant. Het spoorstelsel wordt vervangen door sporen op beton (slab track), de tunnels worden bouwkundig gerenoveerd en de aanwezige technieken worden vervangen.

Bouwstenen van het visiedocument patrimonium

- » Moderne, veilige en ergonomische werkplekken
- » Conform energie- en milieunormen
- » Ligging en capaciteit van stelplaatsen in functie van het nieuwe net
- » Algemene staat van gebouw, terrein, milieu, energieverbruik
- » Geschikt zijn voor de elektrificatie van de bussen

STELPLAATSEN KRIJGEN VORM

Stelplaats Wissenhage (Gent): voor de nieuwe CO₂-neutrale stelplaats werd een aangepaste aanvraag voor omgevingsvergunning ingediend. De plannen bevatten onder meer een nieuw, gedetailleerd groenplan (met een uitgebreide groenbuffer, bijkomende ontharding en een stukje toegankelijke natuur) en extra boscompensatie in Oost-Vlaanderen.

Stelplaats Deurne Luchthaven (Antwerpen): de werken, die in de zomer van 2022 zijn gestart, verlopen vlot. Verwacht wordt dat de nieuwe stelplaats na de zomer van 2024 in gebruik kan worden genomen. Op dat moment zal de stelplaats de grootste stelplaats voor elektrische bussen van De Lijn zijn.

Stelplaats Deurne

Onderhoudscentrum Rumst: ook de werken aan het onderhoudscentrum in Rumst lopen volgens plan. Tegen de zomer van 2024 wordt dat de nieuwe thuishaven van de technische medewerkers die momenteel in Antwerpen (Zurenborg) en Mechelen aan de slag zijn.

Stelplaats Asse: voor de nieuwe stelplaats in Asse hebben we een geschikt terrein gevonden op het bedrijventerrein van Mollem. De raad van bestuur heeft zijn akkoord gegeven voor de aankoop van dat terrein. Syntra, dat daar momenteel is gevestigd, plant om te verhuizen in 2025. Intussen nemen we alle voorbereidende stappen: aankoop, ontwerp, bestek, vergunningsaanvraag en aanbesteding.

INFRASTRUCTUURWERKEN

Antwerpen

- **Lijn 11** buiten dienst door werven van de stad (sinds 13 maart), door werken aan de stadslus. Dat geeft ons de mogelijkheid om de traminfrastructuur in de Cogels-Osylei te vernieuwen.
- Werken op **Belgiëlei** (maart-november): we vervingen de wissels en de sporen tussen de Lange Leemstraat en de premetro, met impact op tramlijnen 2, 6 en 15. Dit deden we om de veiligheid te verzekeren van tramreizigers en andere weggebruikers en om het tramverkeer comfortabeler en betrouwbaarder te maken.
- Vaste smeerinstallaties op **Blancefloerlaan** (maart-april): dankzij deze nieuwe smeerinstallaties (die voor constante smering zorgen) beperken we het geluid van passerende trams.
- Onderhoudswerken ter hoogte van de **Nationale Bank** (maart-april): we vernieuwden enkele bochten en vervingen de wissel van de Frankrijklei naar de Bourlastraat.
- Vernieuwing tramsporen **Koningin Astridplein** (april): we vernieuwden de tramsporen van de binnenbocht en de voegvulling aan de zijkanten van de sporen. Zo verbeterden we het comfort van de tramreizigers en de veiligheid van fietsers en voetgangers.

Gent

- Vernieuwing busstation en tramsporen Gent Zuid (juni-augustus): het busstation en de busbaan (bypass) werden heraangelegd en het dubbelspoor werd vernieuwd.
- Spoorvernieuwingen in Clarissenstraat en Ledeburgstraat (september), waarbij de tramsporen werden vernieuwd en asfalteringswerken werden uitgevoerd om de fietsveiligheid te verhogen. De werken hadden impact op de dienstverlening van tramlijnen 2 en 4.

Tram 4 rijdt weer tot Moscou

Sinds 1 oktober rijdt tramlijn 4 in Gent weer tot zijn iconische eindbestemming: Moscou. Door werken aan de sporen had de tram bijna zes jaar lang zijn volledige traject niet meer kunnen rijden.

REIZIGERS

REIZEN ZONDER FRONSEN

Nog vlotter een reis met tram of bus plannen? Dat kan sinds het voorjaar via de app van De Lijn. Dankzij de functie 'Voertuig op kaart' zien reizigers in realtime waar hun bus of tram exact is (op een interactieve kaart).

Hebben reizigers een account aangemaakt in de app? En hebben ze favoriete haltes of lijnen aangeduid? Dan krijgen ze bovendien gepersonaliseerde reisinformatie bij storingen of wijzigingen in de dienstregeling.

- Elke maand bezoeken tussen 7 en 12 miljoen reizigers onze app of onze website.
- Elke maand stippelen reizigers tussen 3,8 en 9 miljoen routes uit op de app en de website.
- 2,5 miljoen mensen hebben een online account van De Lijn.

ACTIES IN 2023

- **Contactloos betalen**
Nieuw in 2023
Betalen voor maximaal 5 reizigers via één betaalmiddel (contactloze bankkaart, smartphone of smartwatch).
- **Betaalbewijs doorgeven**
Nieuw in 2023
Op een persoonlijk De Lijn-account (app of website) een vervoerbewijs kopen voor en doorgeven aan een andere persoon.
- **Probeerabonnement scholieren**
Dit schooljaar vroegen 7 464 scholieren van het eerste middelbaar een gratis probeerabonnement aan voor september.
- **Week van de Mobiliteit**
Van 16 tot 22 september betaalden reizigers voor een 10-rittenkaart maar 10 euro (in plaats van 17 euro).
- **Combitickets P+R Antwerpen**
Nieuw in 2023
Van oktober tot en met december konden reizigers een combiticket van 5 euro kopen: een 24 uurticket voor de P+R en een retourticket met de tram. Tussen 3 december 2023 en 14 januari 2024 konden ze op de P+R's ook een 10-rittenkaart kopen.

NIEUWE REALTIMESCHERMEN

De realschermen worden stelselmatig vervangen. Dat gebeurt met duurzame ledtechnologie: op drukke haltes komen ledkleurschermen, op minder drukke monochrome lcd-schermen. Deze nieuwe schermen bieden een verbeterde reisinformatie en dragen bij aan een meer moderne en gebruiksvriendelijke ervaring voor onze reizigers.

INSTALLATIE TELCAMERA'S VAN START

In 2023 installeerden we telcamera-apparatuur op 180 voertuigen. Deze camera's hangen vlak boven de deuren van onze bussen en trams. Ze tellen automatisch hoeveel reizigers er op- en afstappen, zonder dat de personen herkenbaar zijn. Zo weten we hoeveel mensen waar en wanneer op onze voertuigen zijn – en zo kunnen we ons aanbod dus beter afstemmen op de verplaatsingen van onze reizigers.

Studie voor afwerking premetrotunnel en 4 stations is klaar

We werken ook op langere termijn aan een betere dienstverlening voor onze reizigers – met name in de Antwerpse premetro. Die telt nog 2,8 kilometer ongebruikte tunnels en vier ongebruikte stations: Stuivenberg, Willibrordus, Drink en Morkhoven. De studie om die af te werken en in gebruik te nemen is klaar, met gedetailleerd uitgewerkte ontwerpen en technische installaties per premetrostation. In 2024 wordt er een omgevingsvergunning voor aangevraagd, zodat de werken begin 2025 gefaseerd kunnen starten. Doelstelling is om in 2027 met trams door alle stations en tunnels te rijden.

Premetrostation Morkhoven

Premetrostation Stuivenberg

KERNCIJFERS

ABONNEMENTEN

Abonnementen in omloop

(in december)

2022	2023
639 504	671 821

Aantal reizigersritten

2022	2023
245 258 679	286 428 112

ZWARTRIJDERS

Percentage zwartrijders

2021	2022	2023
7,13 %	5,68 %	4,01 %

TEVREDENHEID

Percentage reizigers die De Lijn een tevredenheidsscore van minstens 7 op 10 geven

2021	2022	2023
65,4 %	62,3 %	59,7 %

Evolutie tevredenheid op belangrijkste parameters

	2021	2022	2023
Stiptheid	50 %	45 %	41 %
Reisinformatie	61 %	59 %	61 %
Chauffeur	72 %	71 %	72 %

De algemene tevredenheid daalde in 2023 licht.

Het gebrek aan stiptheid blijft veruit de belangrijkste oorzaak voor de ontevredenheid van de reizigers. Vorig jaar hechtten de reizigers na stiptheid in afnemende volgorde het meeste belang aan de chauffeur, het aantal ritten, en reisinformatie.

De **chauffeurs** hebben een grote impact op de tevredenheid van de klanten. Ze krijgen een mooi rapportcijfer van 72 %, dat is zelfs licht hoger dan vorig jaar. De chauffeur als kapitein van zijn voertuig wordt sterk gewaardeerd.

Stiptheid scoort met 41 % slecht. De score wordt vooral bepaald door 2 factoren: het aantal niet-gereden ritten en de vertraging waarmee sommige ritten – vooral tijdens de spits - rijden.

Tot slot blijft de **reisinformatie** een topprioriteit voor de reiziger. De tevredenheid hierover is licht gestegen, van 59 naar 61 %.

4

KLANTENREACTIES

Aantal dossiers per categorie

Categorie	2022	2023
Stiptheid	15 896	20 537
Service	19 984	20 808
Vervoerbewijzen	8 300	7 522
Aanbod	2 931	5 744
Info	3 981	3 491
Infrastructuur en omgeving	2 022	1 918
Voertuigen	967	1 063
Schadedossiers	982	926
Veiligheid	1 072	750
Boetes	1 543	533
Gevonden voorwerpen	211	182
Algemene reisvoorwaarden	112	123
GDPR	19	29
Algemeen	148	141
Totaal	58 169	63 767

De stijging (+ 5 598) is volledig toe te schrijven aan de rubriek 'stiptheid': die categorie was in 2023 goed voor ongeveer een derde van alle klachten. Het gaat daarbij hoofdzakelijk over niet-gereden ritten en voertuigen die te laat komen. We moesten het afgelopen jaar regelmatig en structureel ritten schrappen door een tekort aan personeel en beschikbare voertuigen. Bovendien was 2023 opnieuw een recordjaar op vlak van files.

Ook het aantal klantenreacties over ons aanbod steeg sterk. Dat heeft te maken met de start van ons nieuwe net – niet alleen met de eerste aanpassingen van januari en juli 2023, maar ook met de aankondiging (op 15 november 2023) van de grote aanpassingen van begin 2024.

NIEUWS

TRAMFEEST

In 2023 was het exact 150 jaar geleden dat er voor het eerst een tram door Antwerpen reed. Daarom vond op zondag 28 mei een groot Tramfeest plaats. Duizenden bezoekers genoten van een ritje met een historische tram door het hart van de Koekenstad.

5

SEATRS

Sneakers van De Lijn? Jazeker, zelfs letterlijk. Samen met Komrads, het Belgische duurzame sneakermerk, brachten we SEATRS uit – schoenen die volledig samengesteld zijn uit gerecycleerde materialen mét restjes textiel van oude bus- en tramzitjes. Zo wordt een rit met bus of tram dubbel duurzaam.

LIJNWINKEL 2.0

In het Centraal Station in Antwerpen opende de eerste Lijnwinkel 2.0. In de toegankelijke, open ruimte staan reizigers meer dan ooit centraal. Ze krijgen er informatie over routes, tijdschema's en innovatieve mobiliteitsoplossingen – aan digitale kiosken of van deskundige medewerkers. Het nieuwe concept zal ook op andere locaties uitgewerkt worden.

BEZOEK AAN BLINDEGELEIDEHONDENSCHOOL

Op 16 oktober brachten de coördinator Toegankelijkheid van De Lijn en instructeurs van onze rijkschool een bezoek aan de Blindengeleidehondenschool in Genk. Dat bezoek kwam er nadat een trainer met een hond in opleiding ten onrechte op de bus was geweigerd. Tegelijk paste het bezoek in de vernieuwing van de module 'Toegankelijkheid' in de basisopleiding voor onze chauffeurs.

STAKEHOLDERFORUM EN MEMORANDUM

Op 20 juni 2023 hielden we ons Stakeholderforum voor een brede groep belanghebbenden: lokale besturen, reizigersorganisaties, belangenverenigingen van mensen met een beperking, ... Die dag behandelden we diverse thema's, zoals toegankelijkheid, doorstroming, ruimtebeslag, ...

De ideeën en bevindingen van die dag vormden mee de grondslag voor ons memorandum 2024-2029. In die tekst geven we onze visie op de mobiliteit van de toekomst in Vlaanderen. We geven ook aanbevelingen: welke acties zijn voor ons prioritair tijdens de volgende regeerperiode? Eind 2023 hebben we ons memorandum aan de verschillende politieke partijen bezorgd, in aanloop naar de parlementsverkiezingen van 2024.

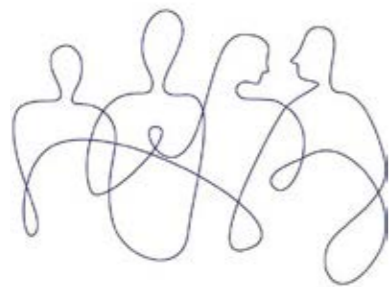
DAG VAN DE BUSCHAUFFEUR

Op 12 oktober palmden we de MNM ochtendshow in. Die dag vierden we de 'Dag van de buschauffeur'. Van 6 tot 9 uur 's ochtends verzorgden presentatoren Kawtar en Keyaert de ochtendshow vanuit onze bussen en onze stelplaats in Leuven.

SAMENWERKING MET VLAAMS MENSENRECHTENINSTITUUT

Klachten van burgers die menen slachtoffer te zijn van discriminatie, worden doorverwezen naar het Vlaams Mensenrechteninstituut. De klachten worden dus niet door De Lijn zelf behandeld, maar door onafhankelijke experts in mensenrechten. Door met één aanspreekpunt rond mensenrechten te werken, is het voor burgers ook duidelijk tot wie ze zich moeten wenden.

HIER RIJDT DE TOEKOMST

Streetartkunstenaar Jonas (Straatletters) nam op 15 mei onze stelplaats in Leuven onder handen. Naar aanleiding van de Klimaatdag zetten we zo onze klimaatinspanningen – en onze elektrische bussen – in de verf. Duurzame verf, dat spreekt voor zich.

FIETSVALPREVENTIE AAN TRAMSPOREN

In Gent zijn we volop bezig met allerlei methodes, proeven en aanpassingen ter verbetering van de fietsvalpreventie ter hoogte van tramsporen: we testen vulmiddelen voor de railgroef uit, we ruwen gladde oppervlakken van tramwissels op, we passen wegdek en bochten aan, we proberen voegmiddelen voor de zone tussen spoor en wegdek uit, ... Ook de onderzoeksproeven in samenwerking met de UGent en de Fietsersbond zijn ondertussen in uitvoering.

Om nieuwe materialen te ontwikkelen hebben we bovendien een innoverend onderzoek als PIO-project (Programma Innovatieve Overheidsopdrachten) opgestart, want een optimale oplossing is vandaag nog niet voorhanden. We blijven dus zoeken naar een duurzame en structurele oplossing die het voor fietsers veiliger maakt om de tramsporen te kruisen.

KUSTTRAM ZWAAIT AF

Aan de kust namen we afscheid van de oude BN-Kustrams: op 23 september legden de iconische voertuigen daar hun laatste kilometers af.

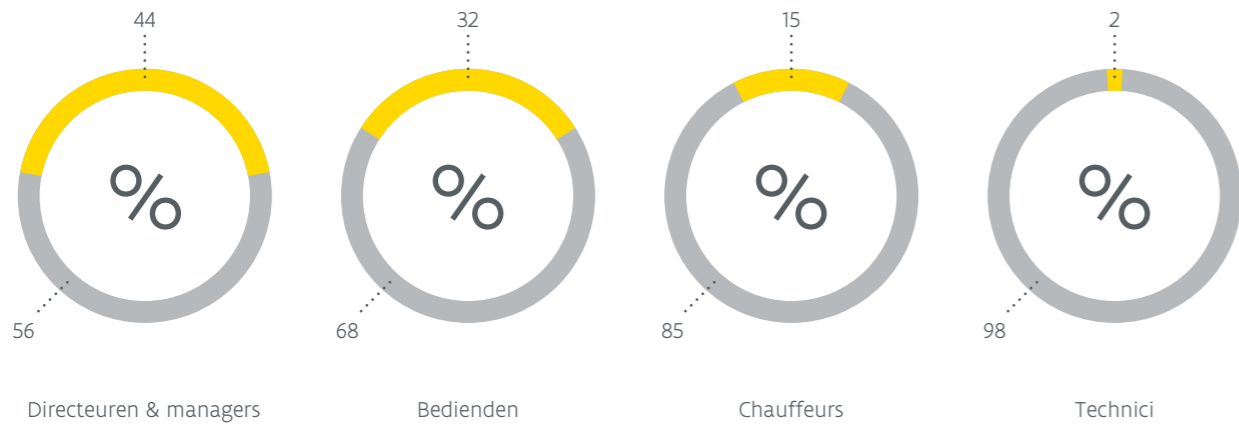
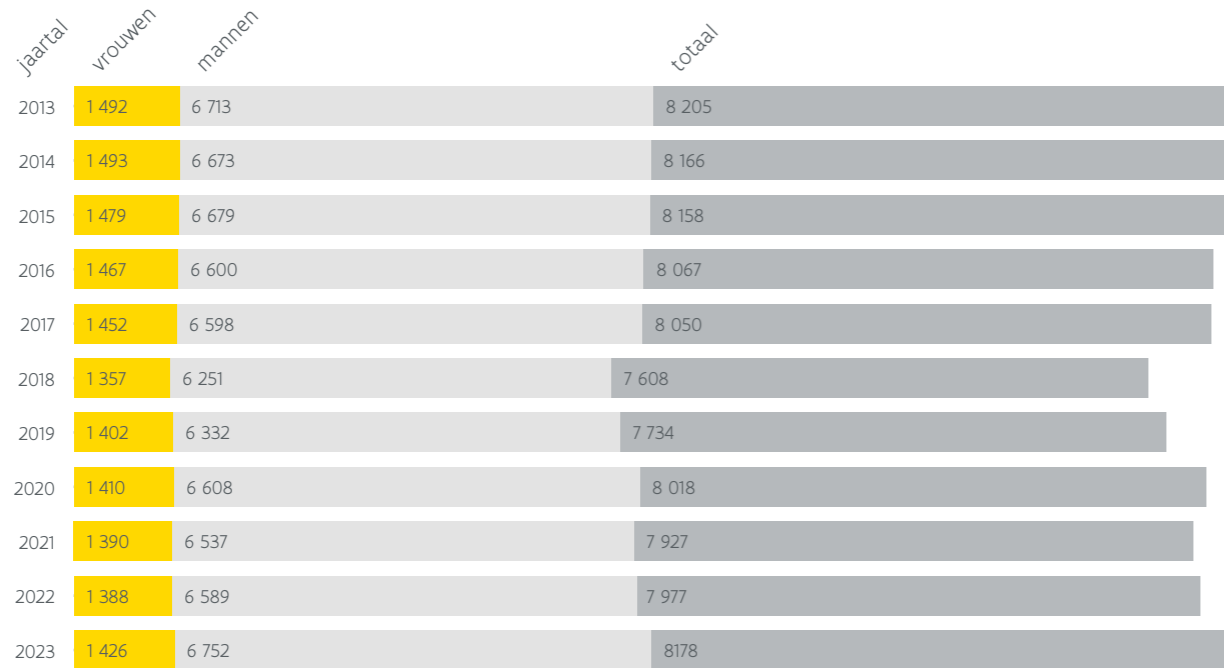
TROTS IN DE PRIDE

Op 12 augustus trok de Pride door de straten van Antwerpen. Ook een van onze bussen trok haar kleurrijkste outfit aan om mee te stralen in de parade én om de diversiteit in onze organisatie in de kijker te zetten.

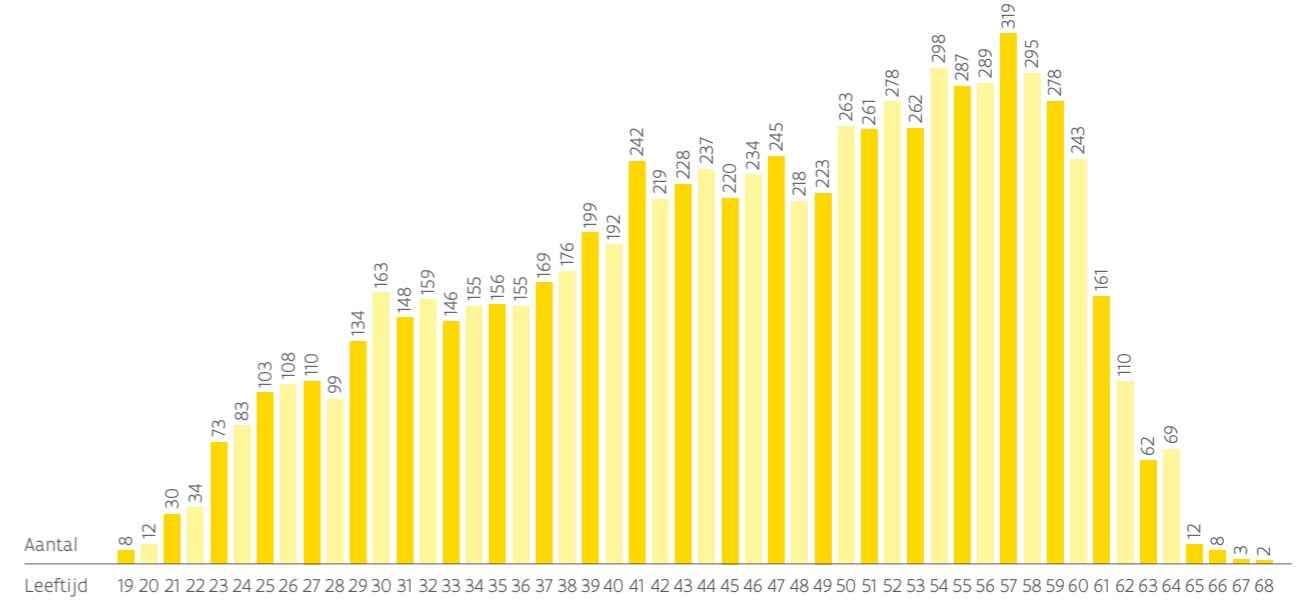
CIJFERS EN RESULTATEN 2023

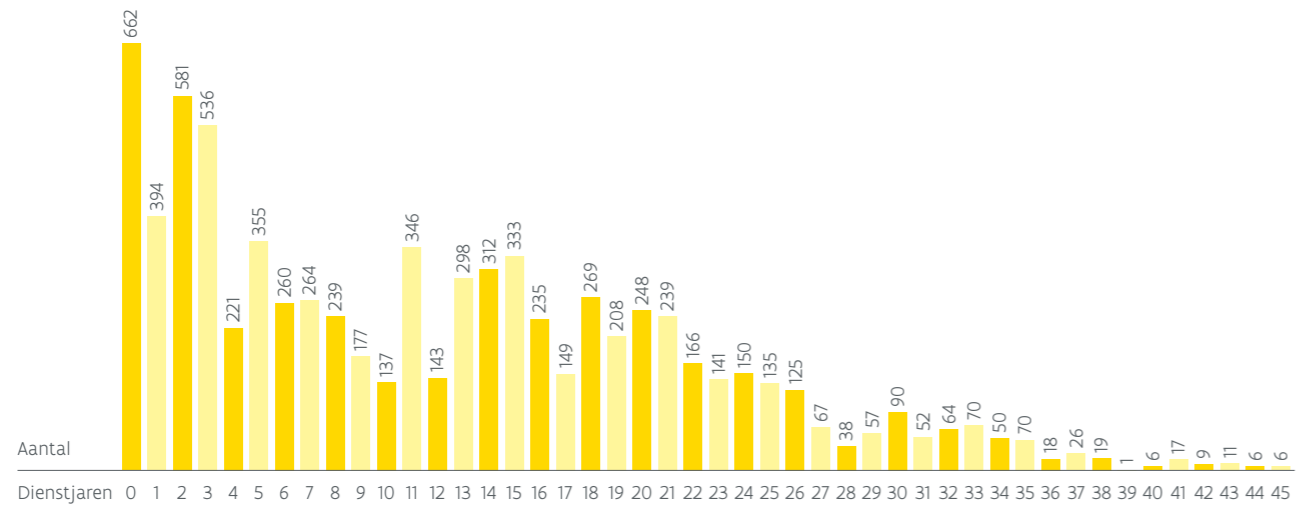
MEDEWERKERS - VERDELING MANNEN EN VROUWEN (op 31 december 2023)

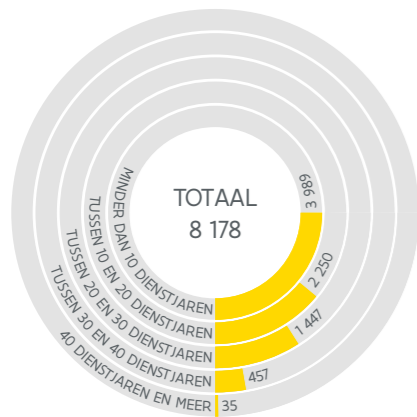
MEDEWERKERS - LEEFTIJDSPIRAMIDE

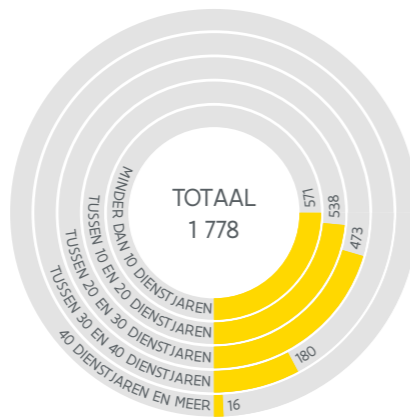
MEDEWERKERS - ANCIËNNITEIT

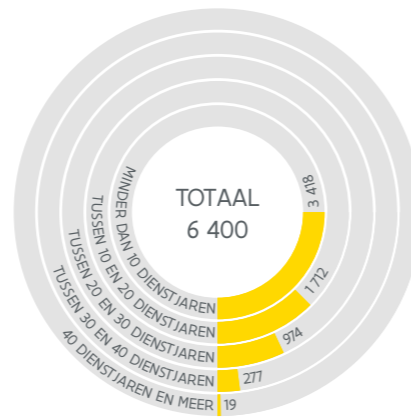
ALLE PERSONEEL

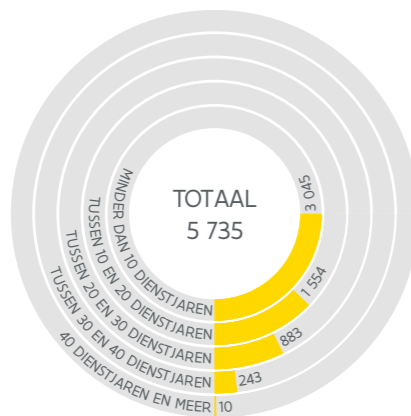
WEDDETREKKENDEN

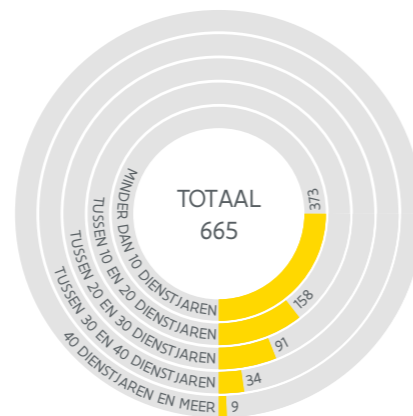
LOONTREKKENDEN

LOONTREKKENDEN
CHAUFFEURS

LOONTREKKENDEN
TECHNISCHE DIENSTEN

ARBEIDSONGEVALLEN

ONGEVALLEN ZONDER WERKVERLET		ONGEVALLEN MET WERKVERLET		DODELIJK		TOTAAL	
in dienst	woon-werk	in dienst	woon-werk	in dienst	woon-werk	in dienst met en zonder werkverlet	woon-werk
70	20	391	96	0	0	461	116

AFGELEGDE KILOMETERS

Regie	
Bus	86 412 146
E-bus	870 602
Trambus	557 786
Tram	16 446 852
Totaal regie	104 287 386
Exploitanten	
Geregeld	74 661 487
Leerlingenvoer	25 830 381
Totaal exploitanten	100 491 868
Totaal regie + exploitanten	204 779 254

ONGEVALLEN

	VERKEERSONGEVALLEN	SCHADEDOSSIERS		TOTAAL AANTAL DOSSIERS
		met reizigers	zonder reizigers	
Spoor	709	331	557	1 597
Gedeeld verantwoordelijk	98	0	16	114
Niet verantwoordelijk	560	311	508	1 379
Verantwoordelijk	51	20	33	104
Wegverkeer	4 842	932	1 056	6 830
Gedeeld verantwoordelijk	146	1	2	149
Niet verantwoordelijk	2 108	851	664	3 623
Verantwoordelijk	2 588	80	390	3 058
Eindtotaal	5 551	1 263	1 613	8 427

BEZOLDIGINGEN EN SOCIALE LASTEN

	2023	2022
A Bezoldigingen		
Directie en managers	6 451 030,21	5 969 629,97
Bedienden	110 100 966,51	97 94 240,89
Loontrekkenden	255 269 246,30	236 006 369,09
Totaal	371 821 243,02	339 170 239,95
B Patronale lasten op bezoldigingen	173 299 053,75	161 387 010,81
C Aanvullende rust-overlevingspensioenen	20 964 547,68	45 681 459,10
D RSZ-afhoudingen op bezoldigingen	53 427 026,46	49 058 636,74
Totaal A + B + C	566 084 844,45	546 238 709,86

ROLLEND MATERIEEL

In dienst

Vervoer over de weg

Er werden **99** nieuwe autobussen in dienst gesteld:

30	223C2b-VDL gelede hybride streek Citea SLFA-H
33	223C3-VDL gelede hybride streek Citea SLFA-H
27	224A-Van Hool standaard elektrisch stad A12E
2	224B-VDL standaard elektrisch stad NGC LF-122
7	226-YES-EU midi elektrisch stad EU08

Er werden **62** nieuwe voertuigen van diverse aard (rijkschoolbussen, vrachtwagens, bestelwagens, personenwagens, enz.) in dienst gesteld.

Vervoer per spoor

Er werden **19** trams in dienst gesteld: 263-CAF Urbos 100 MOD 5 (stadslijnners).

Omvormingen

1 autobus werd omgevormd naar rijkschoolbus.

Uit dienst

Er werden **89** autobussen effectief buiten dienst gesteld.

31 voertuigen van diverse aard (rijkschoolbussen, vrachtwagens, bestelwagens, personenwagens, enz.) werden eveneens buiten dienst gesteld.

Er werden **14** trams (BN-ACEC) - Kust en **14** trams PCC effectief buiten dienst gesteld.

Effectief op 31.12.2023

Vervoer over de weg

2 244	autobussen
540	andere voertuigen (rijkschoolbussen, vrachtwagens, bestelwagens, personenwagens, enz.)

Vervoer per spoor

In totaal zijn er **420** trams in dienst.

119	PCC-trams
125	Hermelijntrams waarvan 41 tweerichting en 84 eenrichting.
88	Albatrostrams, waarvan 38 5-delige en 50 7-delige
88	CAF Urbos trams

Vooruitzichten voor het jaar 2024

Leveringen

31	E-bussen 12-meter
46	E-bussen geleed
17	E-bussen 'HOV' geleed
6	E-bussen 8-meter
11	gelede e-hybride bussen
20	CAF Urbos trams (stadslijnners)

VERKOCHTE VERVOERBEWIJZEN

Abonnementen in omloop (december)

	2023	2022
Buzzy Pazz	169 930	161 818
Omnipas 25-64	61 604	59 476
Omnipas 65+	240 330	233 420
VT-netabonnementen	150 468	136 086
VG-netabonnementen	49 489	48 704
Totaal	671 821	639 504

Uitgezonderd vrijverkeerkaarten, gratis vervoerbewijzen personen met een handicap, DBS 4, VDAB, gecombineerde abonnementen, studentenpassen.

Geregistreerde ritten

	2023	2022
Biljetten	1 583 555	1 464 607
Mobiele biljetten *	10 778 750	9 946 497
Biljetten CEMV	6 571 003	2 923 831
Kaarten	13 824 505	13 545 068
Mobiele kaarten *	10 457 446	7 721 595

* bij mobiele vervoerbewijzen gaat het om aantal geactiveerde.

Nettovervoerontvangsten in euro

	2023	2022
Biljetten	3 278 343	2 959 327
Mobiele biljetten	23 722 177	21 637 446
cEMV	14 780 802	6 578 196
Kaarten	19 688 634	18 781 151
Mobiele kaarten	14 493 082	10 568 979
Dagpas	1 777 364	1 449 189
Mobiele dagpas	982 052	718 048
Buzzy Pazz	35 271 709	32 484 299
Omnipas	42 421 378	39 274 494
MIVB, MTB	2 960 581	2 556 613
NMBS/De Lijn	14 737 101	14 286 676
Derde-betalerssystemen	5 719 009	5 177 200
Bijzondere diensten	229 431	262 716
Diversen	3 784 480	3 707 303
Totaal	183 846 144	160 441 636

Reizigersaantallen

Vervoerregio	2023	2022
Aalst	5 701 137	4 959 400
Antwerpen	80 520 795	70 753 522
Brugge	9 999 387	8 675 564
Gent	46 502 714	39 661 973
Kempen	7 905 613	6 542 427
Kortrijk	5 760 009	5 143 417
Leuven	30 267 862	25 017 560
Limburg	24 666 826	20 845 140
Mechelen	6 218 075	5 394 494
Midwest	2 701 605	2 373 001
Oostende	21 111 614	18 443 813
Vlaamse Ardennen	1 860 164	1 686 897
Vlaamse Rand	29 678 285	22 394 798
Waasland	5 602 984	4 679 105
Westhoek	3 034 042	2 671 057
Niet toegewezen	4 897 000	6 016 510
Totaal	286 428 112	245 258 679

* Met reizigersaantallen wordt het volgende bedoeld:

- Reizigers die zich verplaatsen met een MOBIB-abonnement: niet elke opstap wordt gescand door alle abonnees. Daarom worden de gemeten scans opgehoogd op basis van een onderzoek dat het effectieve scangedrag in kaart brengt. Het scangedrag wordt beïnvloed door verschillende factoren zoals bijvoorbeeld het type periode (school versus vakantie), tijdstip van de dag (spits/dall). Om evoluties in het scangedrag op te volgen, wordt dit onderzoek op regelmatige basis herhaald.
- Reizigers die zich met een biljet, kaart of dagpas verplaatsen worden niet opgehoogd.
- Reizigers met een mobiel vervoerbewijs (biljet, kaart of dagpas): van hen is geen lijn en ritcontext gekend. Ze worden toegewezen aan de lijnen volgens het gebruik van de reizigers van de 'gewone' biljetten kaarten of dagpassen en vervolgens opgehoogd op basis van het percentage overstappen gemeten bij dezelfde groep

BALANS OP 31 DECEMBER

ACTIVA in duizenden euro

	2023	2022
VASTE ACTIVA	2 157 907	2 090 136
Immateriële activa	78 372	74 157
Materiële activa	2 069 020	2 005 528
Terreinen en gebouwen	589 577	614 120
Installaties, machines en uitrusting	110 690	130 051
Meubilair en rollend materieel	768 172	731 679
Leasing en soortgelijke rechten	289 024	303 458
Overige materiële vaste activa	3 880	1 913
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	307 676	224 306
Financiële vaste activa	10 515	10 450
Verbonden ondernemingen	2 035	1 970
<i>Deelnemingen</i>	2 035	1 970
Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	7 403	7 403
<i>Deelnemingen</i>	1 422	1 422
<i>Vorderingen</i>	5 981	5 981
Andere financiële vaste activa	1 078	1 078
<i>Aandelen</i>	1 039	1 039
<i>Vorderingen en borgtochten in contanten</i>	39	39
VLOTTENDE ACTIVA	884 892	803 188
Vorderingen op meer dan één jaar	1 323	1 532
Overige vorderingen	1 323	1 532
Voorraden en bestellingen in uitvoering	50 668	49 520
Voorraden	50 668	49 520
<i>Grond- en hulpstoffen</i>	50 668	49 520
Vorderingen op ten hoogste één jaar	728 197	641 598
Handelsvorderingen	22 648	19 484
Overige vorderingen	705 549	622 114
Geldbeleggingen	638	638
Overige beleggingen	638	638
Liquide middelen	323	214
Overlopende rekeningen	103 743	109 686
TOTAAL ACTIVA	3 042 799	2 893 323

PASSIVA in duizenden euro

	2023	2022
EIGEN VERMOGEN	2 086 481	2 001 111
Kapitaal	53 951	53 951
Geplaatst kapitaal	53 951	53 951
Reserves	1 542	1 542
Beschikbare reserves	1 542	1 542
Overgedragen winst (verlies) +/-	52 962	82 112
Kapitaalsubsidies	1 978 026	1 863 506
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN	101 373	101 533
Voorzieningen voor risico's en kosten	101 373	101 533
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	4 903	9 976
Grote herstellings- en onderhoudswerken	32 023	31 001
Milieuverplichtingen	9 172	8 894
Overige risico's en kosten	55 275	51 662
SCHULDEN	854 945	790 679
Schulden op meer dan één jaar	370 406	371 371
Financiële schulden	370 220	370 549
<i>Leasingschulden en soortgelijke schulden</i>	361 460	370 549
<i>Overige leningen</i>	8 760	
Overige schulden	185	822
Schulden op ten hoogste 1 jaar	348 349	290 413
Schulden op meer dan 1 jaar die binnen het jaar vervallen	11 869	10 334
Financiële schulden	115 028	52 865
<i>Kredietinstellingen</i>	115 028	52 865
Handelsschulden	117 352	103 504
<i>Leveranciers</i>	117 352	103 504
Vooruitbetalingen op bestellingen	51	227
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	97 566	117 014
<i>Belastingen</i>	16 927	16 560
<i>Bezoldigingen en sociale lasten</i>	80 640	100 453
Overige schulden	6 481	6 469
Overlopende rekeningen	136 191	128 895
TOTAAL PASSIVA	3 042 799	2 893 323

RESULTATENREKENING

in duizenden euro

	2023	2022
Bedrijfsopbrengsten	1 381 389	1 311 349
Omzet	1 314 959	1 245 527
Geproduceerde vaste activa	11 028	7 192
Andere bedrijfsopbrengsten	52 777	46 253
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	2 625	12 376
Bedrijfskosten	1 548 585	1 442 310
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	96 455	96 139
<i>Aankopen</i>	100 726	100.193
<i>Voorraad: afname (toename) +/-</i>	-4 272	-4 054
Diensten en diverse goederen	669 811	599 721
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	594 019	568 392
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	183 340	165 530
Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen) +/-	3 103	112
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen) +/-	-160	6 974
Andere bedrijfskosten	1 545	1 816
Niet-recurrente bedrijfskosten	472	3 626
Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies) +/-	-167 196	-130 961
Financiële opbrengsten	164 527	146 117
Recurrente financiële opbrengsten	164 527	146 117
<i>Opbrengsten uit financiële vaste activa</i>	1 098	289
<i>Opbrengsten uit vlottende activa</i>	471	515
<i>Andere financiële opbrengsten</i>	162 959	145 312
Financiële kosten	25 847	26 186
Recurrente financiële kosten	25 847	26 186
<i>Kosten van schulden</i>	25 829	26 098
<i>Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen) +/-</i>	-66	-3 812
<i>Andere financiële kosten</i>	84	3 900
Winst (Verlies) van het boekjaar voor belasting +/-	-28 516	-11 031
Belastingen op het resultaat +/-	634	667
Belastingen	634	667
Winst (Verlies) van het boekjaar +/-	-29 150	-11 698
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar +/-	-29 150	-11 698

RESULTAATVERWERKING

	2023	2022
Te bestemmen winst (verlies)	52 962	82 112
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar +/-	-29 150	-11 698
Overgedragen winst (verlies) van het vorige boekjaar +/-	82 112	93 810
Over te dragen winst (verlies) +/-	52.962	82 112

STAAT VAN IMMATERIËLE VASTE ACTIVA in duizenden euro

	2023	2022
KOSTEN VAN ONTWIKKELING		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar		190 149
Mutaties tijdens het boekjaar		
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde activa	35 268	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	9 155	
Overboekingen van een post naar een andere +/-	10 908	
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	227 171	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar		115 992
Mutaties tijdens het boekjaar		
Geboekt	41 605	
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	8 800	
Overgeboekt van een post naar een andere	2	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	148 799	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	78 372	

STAAT VAN MATERIËLE VASTE ACTIVA in duizenden euro

	2023	2022
TERREINEN EN GEBOUWEN		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar		1 164 844
Mutaties tijdens het boekjaar		
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	3 582	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	2 648	
Overboekingen van een post naar een andere +/-	15 795	
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	1 181 572	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar		550 724
Mutaties tijdens het boekjaar		
Geboekt	42 502	
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	1 231	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	591 995	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	589 577	

	2023	2022
INSTALLATIES, MACHINES EN UITRUSTING		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar		346 565
Mutaties tijdens het boekjaar		
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	2 138	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	1 732	
Overboekingen van een post naar een andere +/-	1 860	
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	348 831	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar		216 514
Mutaties tijdens het boekjaar		
Geboekt	23 166	
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	1 698	
Overgeboekt van een post naar een andere	160	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	238 141	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	110 690	

	2023	2022
MEUBILAIR EN ROLLEND MATERIEEL		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar		1 416 911
Mutaties tijdens het boekjaar		
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	78 732	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	10 226	
Overboekingen van een post naar een andere +/-	2 227	
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	1 487 644	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar		685 231
Mutaties tijdens het boekjaar		
Geboekt	60 608	
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	10 197	
Overboekingen van een post naar een andere +/-	-16 171	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	719 472	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	768 172	

	2023	2022
LEASING EN SOORTGELIJKE RECHTEN		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar		408 163
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	408 163	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar		104 705
Geboekt	14 434	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	119 139	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	289 024	
waarvan		
Terreinen en gebouwen	289 024	

	2023	2022
OVERIGE MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar		45 261
Mutaties tijdens het boekjaar		
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	43	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	23 143	
Overboekingen van een post naar een andere +/-	18 959	
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	41 119	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar		43 347
Mutaties tijdens het boekjaar		
Geboekt	1 026	
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	23 143	
Overboekingen van een post naar een andere +/-	16 009	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	37 239	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	3 880	

	2023	2022
ACTIVA IN AANBOUW EN VOORUITBETALINGEN		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar		224 306
Mutaties tijdens het boekjaar		
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	133 119	
Overboekingen van een post naar een andere +/-	-49 748	
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	307 676	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	307 676	

STAAT VAN FINANCIËLE VASTE ACTIVA in duizenden euro

	2023	2022
VERBONDEN ONDERNEMINGEN - DEELNEMINGEN EN AANDELEN		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar		1 970
Aanschaffingen	65	
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	2 035	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	2 035	

	2023	2022
ONDERNEMINGEN MET DEELNEMINGSVERHOUDING - DEELNEMINGEN EN AANDELEN		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar		1 422
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	1 422	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	1 422	

	2023	2022
ONDERNEMINGEN MET DEELNEMINGSVERHOUDING - VORDERINGEN		
Netto boekwaarde per einde van het boekjaar		5 981
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	5 981	

	2023	2022
ANDERE ONDERNEMINGEN - DEELNEMINGEN EN AANDELEN		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar		1 039
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	1 039	
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	1 039	

	2023	2022
ANDERE ONDERNEMINGEN - VORDERINGEN		
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar		39
Mutaties tijdens het boekjaar		
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	39	

DEELNEMINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE RECHTEN IN ANDERE ONDERNEMINGEN	aantal aandelen
Rechtstreekse deelneming (99,99 %) in nv Lijncom	599 999
Rechtstreekse deelneming (18,59 %) in nv Belgian Mobility Card	970
Rechtstreekse deelneming (0,00 %) in nv Optimobil Vlaanderen	0
Rechtstreekse deelneming (99,54 %) in nv Blue-mobility	3 680
Rechtstreekse deelneming (24,00 %) in nv Project Brabo 1	36 024
Rechtstreekse deelneming (26,00 %) in nv Livan Infrastructure	52
Rechtstreekse deelneming (87,18 %) in nv Optimobil Vlaanderen ingebracht in nv Blue-mobility	1 700

GELDBELEGGINGEN EN OVERLOPENDE REKENINGEN (ACTIVA) in duizenden euro

	2023	2022
OVERIGE GELDBELEGGINGEN		
Aandelen en geldbeleggingen andere dan vastrentende beleggingen		
Vastrentende beleggingen		2 544
Termijnrekeningen bij kredietinstellingen		
Hierboven niet-opgenomen overige geldbeleggingen	638	636

	2023
OVERLOPENDE REKENINGEN	
Uitsplitsing van post 490/1 van de activa indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt	
Verkregen opbrengsten: provisie Cliquet	2 021
Verkregen opbrengsten: verschil PPS beschikbaarheidsvergoeding	90 725
Verkregen opbrengsten: hoogspanning	1 583
Over te dragen kosten: contracten, abonnementen	7 905
Verkregen opbrengsten: afrekening Basisbereikbaarheid projectkost 2023 naar 2024	1 336
Andere	172

STAAT VAN HET KAPITAAL in duizenden euro

	2023	2022
STAAT VAN HET KAPITAAL		
Kapitaal		
Geplaatst kapitaal per einde van het boekjaar	53 951	53 951
	bedragen	aantal aandelen
Samenstelling van het kapitaal: soorten aandelen		
Aandelen zonder nominale waarde	53 951	2 706 052
Aandelen op naam		2 706 052

VOORZIENINGEN VOOR OVERIGE RISICO'S EN KOSTEN in duizenden euro

	2023
UITSPLITSING VAN DE POST 164/5 VAN DE PASSIVA INDIEN DAARONDER EEN BELANGRIJK BEDRAG VOORKOMT	
Voorziening nog te vereffenen schadegevallen	22 673
Voorziening fonds renten arbeidsongevallen en beroepsziekten	3 047
Voorziening vakantiegeld	18 026
Voorziening hangende geschillen	10 130
Voorziening Lijnwerk	1 399

STAAT VAN SCHULDEN EN OVERLOPENDE REKENINGEN (PASSIVA) in duizenden euro

	2023
UITSPLITSING VAN DE SCHULDEN MET EEN OORSPRONKELIJKE LOOPTIJD VAN MEER DAN ÉÉN JAAR, NAARGELANG HUN RESTERENDE LOOPTIJD	
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	11 869
Financiële schulden	11 683
<i>Leasingschulden en soortgelijke schulden</i>	11 693
Overige schulden	186
Schulden met een resterende looptijd van méér dan één jaar doch hoogstens 5 jaar	45 150
Financiële schulden	45 150
<i>Leasingschulden en soortgelijke schulden</i>	45 150
Schulden met een resterende looptijd van méér dan 5 jaar	325 256
Financiële schulden	325 070
<i>Leasingschulden en soortgelijke schulden</i>	316 310
<i>Overige leningen</i>	8 760
Overige schulden	186

	2023
GEWAARBORGDE SCHULDEN	
Door Belgische overheidsinstellingen gewaarborgde schulden	485 620
Financiële schulden	485 434
<i>Leasingschulden en soortgelijke schulden</i>	370 406
<i>Kredietinstellingen</i>	115 028
Overige schulden	186

	2023
SCHULDEN MET BETREKKING TOT BELASTINGEN, BEZOLDIGINGEN EN SOCIALE LASTEN	
Belastingen (post 450/3 en 178/9 van de passiva)	16 927
Niet-ervallen belastingschulden	16 927
Bezoldigingen en sociale lasten (post 454/9 en 178/9 van de passiva)	80 640
Andere schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten	80 640

OVERLOPENDE REKENINGEN in duizenden euro

	2023
UITSPLITSING VAN DE POST 492/3 VAN DE PASSIVA INDIEN DAARONDER EEN BELANGRIJK BEDRAG VOORKOMT	
Erfpacht nv Noorderlaan	6 000
Overdracht E-bus	1 054
Tramcontractor	435
Spreiding abonnementen	806
Mobiele producten	2 995
Smarttickets	19 101
Spreiding MOBIB RAR	38 062
Toelage Blue-mobility	1 000
Toe te wijzen concessie Lijncom	1 853
Project Livan / Cluster II	3 848
Afschrijvingen / financiering	34 077
Toelage PPS Oostende	9 078
Gesubsidieerde vaste activa	5 829
Hoogspanning	10 241
Gasolie	1 034
Andere	777

BEDRIJFSRESULTATEN (bedragen in duizenden euro)

	2023	2022
BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Uitsplitsing per bedrijfscategorie		
Openbaar vervoer	1 314 959	1 245 527
Uitsplitsing per geografische markt		
Vlaanderen	1 314 959	1 245 527
BEDRIJFSKOSTEN		
Werknemers waarvoor de vennootschap een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister		
Totaal aantal op afsluitingsdatum	8 178	7 977
Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten	7 578,6	7 414
Aantal daadwerkelijk gepresteerde in duizenden uren	11 367	11 058
Personeelskosten		
Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	371 821	338 919
Werkgeversbijdragen voor sociale verzekeringen	173 299	161 387
Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen	102	6
Andere personeelskosten	27.832	22 399
Ouderdoms- en overlevingspensioenen	20 965	45 681
Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen		
Toevoegingen (bestedingen en terugnemingen) +/-	-5 072	-5 627
Waardeverminderingen		
Op voorraden en bestellingen in uitvoering		
<i>Geboekt</i>	3 124	1 150
<i>Teruggenomen</i>		404
Op handelsvorderingen		
<i>Geboekt</i>	1	
<i>Teruggenomen</i>	21	634
Voorzieningen voor risico's en kosten		
Toevoegingen	10 896	19 367
Bestedingen en terugnemingen	11 056	12 393
Andere bedrijfskosten		
Bedrijfsbelastingen en -taksen	1 139	903
Andere	406	913
Uitzendkrachten en ter beschikking van de vennootschap gestelde personen (niet in duizenden)		
Totaal aantal op de afsluitingsdatum	306	295
Gemiddeld aantal berekend in voltijdse equivalenten	294,8	245,2
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	341 175	294 867
Kosten voor de vennootschap	19 596	16 568

FINANCIËLE RESULTATEN in duizenden euro

	2023	2022
RECURRENTE FINANCIËLE OPBRENGSTEN		
Andere financiële opbrengsten		
Door de overheid toegekende subsidies, aangerekend op de resultatenrekening		
<i>Kapitaalsubsidies</i>	162 742	140 716
Uitsplitsing van de overige financiële opbrengstenresultatenrekening		
<i>Gerealiseerde wisselkoersverschillen</i>	1	
RECURRENTE FINANCIËLE KOSTEN		
Waardeverminderingen op vlottende activa		
Geboekt		77
Teruggenomen	66	3 889
Uitsplitsing van de overige financiële kosten		
<i>Gerealiseerde wisselkoersverschillen</i>	2	5
Voorziening met financieel karakter		
Bestedingen en terugnemingen	0,15	0,15

OPBRENGSTEN EN KOSTEN VAN UITZONDERLIJKE OMVANG OF UITZONDERLIJKE MATE VAN VOORKOMEN in duizenden euro

	2023	2022
NIET-RECURRENTE OPBRENGSTEN		
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	2 625	12 376
Meerwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa	2 013	9 492
Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	612	2 884
NIET-RECURRENTE KOSTEN		
Niet-recurrente bedrijfskosten	472	3 626
Niet-recurrente afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	403	3 620
Minderwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa	1	
Andere niet-recurrente bedrijfskosten	68	6

BELASTINGEN EN TAKSEN in duizenden euro

	2023	2022
BELASTINGEN OP HET RESULTAAT		
Belastingen op het resultaat van het boekjaar	634	
Verschuldigde of betaalde belastingen en voorheffingen	634	
BELASTINGEN OP DE TOEGEVOEGDE WAARDE EN BELASTINGEN TEN LASTE VAN DERDEN		
In rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde		
Aan de vennootschap (aftrekbaar)	142 170	132 246
Door de vennootschap	58 168	50 309
Ingehouden bedragen ten laste van derden als		
Bedrijfsvoorheffing	19 927	16 560

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN in duizenden euro

	2023
ZAKELIJKE ZEKERHEDEN	
Zakelijke zekerheden die door de vennootschap op haar eigen activa werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden en verplichtingen van de vennootschap	
Gestelde of onherroepelijk beloofde zekerheden op de nog door de vennootschap te verwerven activa - Bedrag van de betrokken activa	289 024
Zakelijke zekerheden die door de vennootschap op haar eigen activa werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden en verplichtingen van derden	
Gestelde of onherroepelijk beloofde zekerheden op de nog door de vennootschap te verwerven activa - Bedrag van de betrokken activa	289 024
GOEDEREN EN WAARDEN GEHOUDEN DOOR DERDEN IN HUN NAAM MAAR TEN BATE EN OP RISICO VAN DE VENNOOTSCHAP VOOR ZOVER DEZE GOEDEREN EN WAARDEN NIET IN DE BALANS ZIJN OPGENOMEN	
Voor diverse dossiers werden er waarborgen ontvangen	154 881
Langetermijnverhuurovereenkomsten	913
Verplichtingen tot aankoop met kapitaalsubsidie	542 595
Verplichtingen tot aankoop zonder kapitaalsubsidie	6 365

Betrekkingen met verbonden ondernemingen, geassocieerde ondernemingen en de andere ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat

in duizenden euro

	2023	2022
VERBONDEN ONDERNEMINGEN		
Financiële vaste activa	2 035	1 970
Deelnemingen	2 035	1 970
Vorderingen	5 045	5 177
Op hoogstens één jaar	5 045	5 177
Schulden	342	108
Op hoogstens één jaar	342	108
ANDERE ONDERNEMINGEN WAARMEE EEN DEELNEMINGSVERHOUDING BESTAAT		
Financiële vaste activa	7 403	7 403
Deelnemingen	1 422	1 422
Achtergestelde vorderingen	5 981	5 981

Financiële betrekkingen met in duizenden euro

	2023
BESTUURDERS EN ZAAKVOERDERS, NATUURLIJKE OF RECHTSPERSONEN DIE DE VENNOOTSCHAP RECHTSTREEKS OF ONRECHTSTREEKS CONTROLEREN ZONDER VERBONDEN ONDERNEMINGEN TE ZIJN, OF ANDERE ONDERNEMINGEN DIE DOOR DEZE PERSONEN RECHTSTREEKS OF ONRECHTSTREEKS GECONTROLEERD WORDEN	
Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en ten laste van de resultatenrekening toegekende pensioenen, voor zover deze vermelding niet uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op de toestand van een enkel identificeerbaar persoon	
Aan bestuurders en zaakvoerders	126
DE COMMISSARIS(S) EN DE PERSONEN MET WIE HIJ (ZIJ) VERBONDEN IS (ZIJN)	
Bezoldiging van commissaris(sen)	154
Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)	
Andere controleopdrachten	11

SOCIALE BALANS

Werknemers ingeschreven in het personeelsregister

	BOEKJAAR 2023		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
Gemiddeld aantal werknemers			
Voltijds	5 291,2	985,3	6 276,5
Deeltijds	1 414,5	430,9	1 845,4
Totaal in voltijdse equivalenten	6 290,0	1 288,6	7 578,6
Aantal daadwerkelijke gepresteerde uren			
Voltijds	8 280 091	1 386 394	9 666 485
Deeltijds	1 327 342	372 871	1 700 213
Totaal	9 607 433	1 759 265	11 366 698
Personeelskosten*			
Voltijds	417 442	69 895	487 338
Deeltijds	66 918	18 798	85 717
Totaal	484 361	88 694	573 054
Bedrag van voordelen bovenop het loon*			
	32 020	5 863	37 884

	BOEKJAAR 2022		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
Gemiddeld aantal werknemers in VTE	6 155,9	1 258,1	7 414,0
Aantal daadwerkelijke gepresteerde uren	9 335 426	1 722 483	11 057 909
Personeelskosten*	441 288	81 422	522 711
Bedrag van de voordelen bovenop het loon*	25 889	4 777	30 666

* in duizenden euro

Op de afsluitingsdatum van het boekjaar	Voltijds	Deeltijds	TOTAAL in VTE
Aantal werknemers	6 324	1 854	7 638,4
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor onbepaalde tijd	6 302	1 852	7 615,1
Overeenkomst voor bepaalde tijd	20	1	20,8
Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk			
Vervangingsovereenkomst	2	1	2,5
Volgens het geslacht en het studieniveau			
Mannen	5 323	1 429	6 336,0
lager onderwijs	904	304	1 127,7
secundair onderwijs	3 338	835	3 920,9
hoger niet-universitair onderwijs	961	258	1 143,0
universitair onderwijs	120	32	144,4
Vrouwen	1 001	425	1 302,4
lager onderwijs	215	89	268,4
secundair onderwijs	621	256	814,7
hoger niet-universitair onderwijs	136	66	178,4
universitair onderwijs	29	14	40,9
Volgens de beroepscategorie			
Directiepersoneel	8		8,0
Bedienden	1 343	404	1 638,7
Arbeiders	4 947	1 449	5 964,9
Andere	26	1	26,8

Uitzendkrachten en ter beschikking van de vennootschap gestelde personen

Tijdens het boekjaar	Uitzendkrachten	Ter beschikking van de vennootschap gestelde personen
Gemiddeld aantal tewerkgestelde personen	144,5	150,3
Aantal daadwerkelijke gepresteerde uren	223 805	117 370
Kosten voor de vennootschap*	7 220	12 376

* in duizenden euro

Personeelsverloop tijdens het boekjaar

In dienst	Voltijds	Deeltijds	TOTAAL in VTE
Aantal werknemers waarvoor de vennootschap tijdens het boekjaar een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die tijdens het boekjaar werden ingeschreven in het algemeen personeelsregister	770	14	778,9
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor onbepaalde tijd	763	14	771,9
Overeenkomst voor bepaalde tijd	7	0	7
Uit dienst	Voltijds	Deeltijds	TOTAAL in VTE
Aantal werknemers met een DIMONA-verklaring aangegeven of een in het algemeen personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam	432	150	535,3
Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst			
Overeenkomst voor onbepaalde tijd	420	149	522,5
Overeenkomst voor bepaalde tijd	12	1	12,8
Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst			
Pensioen	67	75	119,5
Werkloosheid met bedrijfstoelag			
Afdanking	110	11	116,7
Andere redenen	255	64	299,1

Inlichtingen over de opleiding voor de werknemers tijdens het boekjaar

Totaal van de formele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever	Mannen	Vrouwen
Aantal betrokken werknemers	5 614	1 154
Aantal gevolgde opleidingsuren	220 271	37 859
Nettokosten voor de vennootschap*	15 020	2 466
waarvan brutokosten rechtstreeks verbonden met de opleiding	15 020	2 466
Totaal van de minder formele en informele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever	Mannen	Vrouwen
Aantal betrokken werknemers	3 403	791
Aantal gevolgde opleidingsuren	44 929	5 004
Nettokosten voor de vennootschap*	2 614	291

* in duizenden euro

SAMENVATTING VAN DE WAARDERINGSREGELS

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële vaste activa worden op het actief van de balans geboekt voor hun aanschaffingswaarde.

Immateriële vaste activa die voortvloeien uit een interne ontwikkeling, worden slechts bij de immateriële vaste activa geboekt indien aangetoond is dat de volgende verschillende voorwaarden samen vervuld zijn :

- de technische haalbaarheid die noodzakelijk is voor de voltooiing van de immateriële vaste activa met het oog op de indienststelling;
- de intentie om de immateriële vaste activa te voltooien en te gebruiken;
- het vermogen om de immateriële vaste activa te gebruiken;
- de wijze waarop de immateriële vaste activa waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zullen genereren;
- de technische haalbaarheid van uitvoerbaarheid van het project moet aangetoond zijn;
- het vermogen om op betrouwbare wijze de uitgaven te waarderen die aan de immateriële vaste activa toerekenbaar zijn tijdens de ontwikkeling ervan.

Kosten m.b.t de studiefase en opleidingskosten komen niet in aanmerking voor activatie.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde.

Onder aanschaffingswaarde verstaat men een van de volgende waarden:

- de aanschaffingsprijs, die naast de aankoop-prijs ook de bijkomende kosten omvat, zoals de niet te recupereren belastingen en de transportkosten, na aftrek van de commerciële prijsverminderingen en kortingen.

- de vervaardigingsprijs, die bekomen wordt door de aanschaffingsprijs te vermeerderen met de grondstoffen, de verbruiksstoffen en de leveringen, de rechtstreeks aan het product of de productengroep in kwestie toerekenbare fabricatiekosten, de kosten van arbeid voor het vervaardigen.

De toerekening van personeelskosten is volgens verschillende prestatiesoorten en bevatten de bruto-uurlonen en sociale lasten volgens de gepresteerde uren.

De afschrijvingen worden gedaan op basis van de lineaire methode, tegen de jaarlijkse percentages die hieronder worden vermeld.

Op de vaste activa in aanbouw worden geen afschrijvingen verricht.

De afschrijvingspercentages werden vastgelegd door de raad van bestuur in zitting van 19 november 1991 en aangepast volgens nieuwe ontwikkelingen.

Voor de vaste activa die via een overeenkomst gedeeltelijk door derden worden gefinancierd, kan in de overeenkomst een levensduur worden bepaald die afwijkt van de algemene regel (o.a. PPS contracten).

Vanaf het boekjaar 2023 worden deze waarderingsregels uitgebreid inzake elektrificatie van de bussen en de stelplaatsen. De E-bussen worden in twee componenten opgedeeld, het voertuig op zich en de batterijen gezien deze een beperkte levensduur hebben.

	Levensduur	Voet
Onderzoek en ontwikkeling	5 jaar	20%
Gebouwen	40 jaar	2,5%
Verbouwingswerken gebouwen en vernieuwingswerken	20 jaar	5%
Schuilhuisjes	10 jaar	10%
Schuilhuisjes aanhorigheden	5 jaar	20%
Sporen	25 jaar	4%
Bovenleiding	20 jaar	5%
Tractiestations	20 jaar	5%
Zware uitrustingsgoederen (en installaties)	20 jaar	5%
Machines	10 jaar	10%
Materieel	5 jaar	20%
Spoorrijtuigen	30 jaar	3,3%
Autobussen	14 jaar	7,14%
Trolleybussen	25 jaar	4%
Elektrische bussen	16 jaar	6,25%
Batterij Elektrische bussen	8 jaar	12,5%
E-laadinfrastructuur	15 jaar	6,67%
Midibussen	10 jaar	10%
Wegvoertuigen	10 jaar	10%
Personenwagens	5 jaar	20%
Historisch rollend materieel	Afschrijving binnen 1 boekjaar	100%
Meubilair	10 jaar	10%
Informaticamateriaal: Hardware en software	3 jaar	33,33%
Vernieuwing activa en aankoop tweedehandsgoederen	Op de overblijvende levensduur	
Prototypes	Afschrijving volgens dossier	
Voertuigen uit dienst	Op de overblijvende levensduur	

Vorderingen op meer dan 1 jaar, vorderingen op ten hoogste 1 jaar en borgtochten in contanten

De vorderingen en borgtochten in contanten worden geboekt voor hun nominale waarde. Waardeverminderingen worden geboekt in geval van oninbaarheid.

Voorraden en bestellingen in uitvoering

De voorraden en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde, bepaald door toepassing van de methode van gewogen gemiddelde aanschaffingsprijzen.

Door de overgang van de toepassing 'aankopen en verbruiken magazijngoederen' naar het financieel systeem SAP, werd ook de methode om de afwaardering te bepalen herbekeken. De magazijngoederen worden onderverdeeld in klassen met elk hun percentage afwaardering naargelang de rotatie en het aantal jaar dekking van het verbruik. Einde 2023 is het globaal percentage afwaardering 25,20%.

De goederen in bewerking en de bestellingen in uitvoering worden geboekt tegen vervaardigingsprijs, die zowel directe als indirecte kosten omvat.

Geldbeleggingen en liquide middelen

De vastrentende effecten worden in de balans opgenomen voor hun aanschaffingswaarde.

Overlopende rekeningen

De overlopende rekeningen omvatten...

Op het actief:

De kosten die betrekking hebben op de volgende boekjaren, evenals de opbrengsten met betrekking tot het boekjaar die zullen ontvangen worden in de loop van het volgende boekjaar.

Op het passief:

De kosten met betrekking tot het boekjaar, maar te betalen tijdens het volgende boekjaar evenals de opbrengsten, verworven in de loop van het boekjaar of vorige boekjaren, maar toe te rekenen aan volgende boekjaren.

Om het aandeel van ieder boekjaar te berekenen, wordt een evenredigheidsregel toegepast die aansluit met de betreffende afschrijvingstermijnen en / of de duurtijd van de betrokken contracten.

Aanleg provisie overgedragen vakantiedagen

Door de toepassing van het advies 2021/1 van de Vlaamse Adviescommissie voor Boekhoudkundige Normen, dient De Lijn een provisie aan te leggen voor niet opgenomen en over te dragen vakantiedagen. Deze provisie bedroeg 16,6 miljoen euro in 2022 en werd verhoogd tot 18,03 miljoen euro in 2023.

Provisie vakantiedagen	Arbeiders	Bedienden
Aantal dagen	36 565	27 391

Vaste activa gefinancierd via leningen, aflossingen versus afschrijvingen

Een gedeelte van de investeringen van De Lijn werden in het verleden gefinancierd door bankleningen.

De financiering, die De Lijn jaarlijks ontvangt, deel van de exploitatietoelage, is gelijk aan de aflossingen van de leningen (ESR uitgave).

Deze aflossingen van de leningen stemden echter niet overeen met de afschrijvingen, die bedrijfseconomisch in resultaat worden genomen.

De laatste aflossing van de leningen was in 2021, de afschrijvingen lopen tot 2056.

Bedrijfseconomisch wordt het bedrag aan toelage op een overlopende rekening geboekt. Op het einde boekjaar 2023 bedraagt dit 34,1 miljoen euro.

Voorzieningen voor risico's en kosten

Bij de afsluiting van ieder boekjaar wordt overgegaan tot een onderzoek van alle gekende risico's en latente verplichtingen, teneinde toevoegingen, terugnemingen of annulaties te doen aan de lijst van de voorzieningen.

1. De Lijn is eigen verzekeraar voor schadegevallen voortvloeiend uit schade aan derden tot 500.000 euro. Voor deze schadegevallen wordt het risico telkens ingeschat en dit steeds op een meer accurate wijze. De voorziening bedraagt 22,7 miljoen euro (21,8 miljoen euro in 2022).
2. Voor haar activiteiten gebruikt De Lijn vaste activa die intensief en met een vooropgestelde levensduur worden gebruikt. Ten einde de vooropgestelde levensduur te bereiken zijn periodiek grote herstellingen en groot onderhoud nodig. Om de kosten van groot onderhoud en grote herstellingen te spreiden over een levensduur van de activa werd hiervoor een voorziening aangelegd van 32,0 miljoen euro (31,0 miljoen euro in 2022).

De voorzieningen zijn gebaseerd op inschattingen en hypothesen waaraan elementen van onzekerheid verbonden zijn en waar mogelijk getoetst aan externe studies.

In de loop van 2024 zullen de nodige analyses worden uitgevoerd ten einde het geheel van de waarderingsregels inzake afschrijvingen en voorzieningen voor vervangingsinvesteringen te beoordelen in het licht van hun blijvende economische, technische en technologische representativiteit. In afwachting van de resultaten van deze studie, waarvan de inschatting van de impact thans als aleatoir wordt ingeschat, werd beslist om de tot op heden gehanteerde waarderingsregel niet toe te passen voor het boekjaar 2023, hetgeen een positieve impact heeft gehad op het resultaat van lopend boekjaar.

Schulden op meer dan een jaar en schulden op ten hoogste een jaar

De schulden worden geboekt voor hun nominale waarde.

In 2023 kreeg De Lijn een dotatie van de overheid om een lening toe te staan aan het dochterbedrijf Lijncom om te investeren in reizigersinformatie-systemen. Deze dotatie bedroeg 8,8 miljoen euro.

Kapitaalsubsidies

De vrijval van de kapitaalsubsidies ten gunste van de resultatenrekening gebeurt naar evenredigheid van de afschrijvingen van de vaste activa waarop de subsidies betrekking hebben. In 2023 bekam De Lijn een subsidie van 279,2 miljoen euro.

Het verschil tussen de vastleggingen en geboekte activa bedraagt 549,0 miljoen euro (508,8 miljoen euro in 2022). Hiervoor verwacht De Lijn volgens dossieruitvoering nog facturen.

PPS-projecten

Boekhoudkundig referentiekader

De boekhoudkundige verwerking van PPS projecten werd geanalyseerd in functie van de door De Lijn toe te passen referentiekaders. Volgende PPS constructies werden geherkwalificeerd als 'on balance': stelplaats Tongeren, Brabo 1, Brugge - Overijse- Zomergem (BOVZO). Het Advies van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen 2015/5 is richtinggevend voor de bedrijfseconomische boekhoudkundige verwerking. Het verschil van het effect van de verhoogde kosten, afschrijvingen en renten, t.o.v. de beschikbaarheidsvergoedingen, wordt op een overlopende rekening gezet welke

terug zal afnemen op het moment dat de vooropgestelde beschikbaarheidsvergoedingen de som van afschrijvingen en renten zal overschrijden. De overlopende rekening bedraagt met het historisch deel inbegrepen 90,7 miljoen euro (83,2 miljoen euro per einde 2022). De overlopende rekening zal in 2031 pieken tot een bedrag van 122,9 miljoen euro.

De PPS-projecten worden afgeschreven voor de periode van de contracttermijn en de daaropvolgende huuroptie. Indien er geen huuroptie is voorzien in het contract bedraagt de afschrijvingstermijn de contracttermijn. Dit is consistent met de richtlijnen van advies 2016/1 van de commissie van boekhoudkundige normen inzake de opbouw van de aflossingstabel.

Hieronder een overzicht van de investeringswaarden per project.

PPS op balans	investeringswaarde
Tongeren	6 600.000,00
BOvZo - Brugge	22 785 112,00
BOvZo - Zomergem	3 886 293,00
BOvZo - Overijse	6 930 446,99
Brabo 1 - stelpl+DW	59 728 893,35
Brabo 1 - MB	23 838 810,66
Livan	87 789 264,77
Cluster 2 - Sint Niklaas	9 584 553,04
Cluster 2 - Leuven	19 224 259,88
Cluster 2 - Hasselt	36 523 102,45
Brabo 2 - BCT 1	9 228 697,31
Brabo 2 - BCT 2	14 303 865,68
Brabo 2 - BCT 3	17 282 312,08
Brabo 2 - BCT 4	14 168 282,22
Brabo 2 - BCT 5 a	31 698 635,56
Brabo 2 - BCT 5 b	6 822 228,61
Oostende	37 768 569,83
Totaal	408 163 327,42

Livan en Cluster 2

Voor de projecten Livan en Cluster 2 werden respectievelijk 4,0 miljoen euro en 2,3 miljoen euro aan entreevergoedingen ontvangen. De interne gemaakte kosten voor deze projecten worden gneutraliseerd door opname van dit deel in andere bedrijfsopbrengsten.

Na het jaar van in exploitatie nemen, wordt het resterend deel gespreid in opbrengsten genomen over de looptijd van het project.

Overgedragen winst/verlies

Naar aanleiding van de inbreng bij de oprichting van De Lijn werd een overgedragen verlies tot uitdrukking gebracht van 20,0 miljoen euro. De historische resultaten sindsdien verantwoord de toepassing van de waarderingsregels in de optiek van continuïteit.

In 2012 werd het eigen vermogen in deze rubriek aangevuld met 138,6 miljoen euro, een gevolg van de toepassing en het inwerkingtreden van het Rekendecreet. Dit bedrag werd rechtstreeks op de klasse 14 geboekt en loopt niet over verlies en winst.

Derhalve staat de rubriek 'overgedragen winst/verlies' in saldo met een overgedragen winst. Het verlies van 29,1 miljoen euro van het boekjaar 2023 geeft geen aanleiding tot toepassing van artikel 3:6 van het Wetboek van Vennootschappen.

Het eigen vermogen van De Lijn bestaat in belangrijke mate uit kapitaalsubsidies, wat het eigen vermogen sterk houdt.

De Lijn mocht in 2023 vanuit het openbaredienstcontract (ODC) interen op haar eigen vermogen voor een bedrag van 13,2 miljoen euro, dit met het oog op het transformatietraject. In 2023 werd ook duidelijk dat er in 2022 er een lagere intering was dan voorzien. Er werd dus afgesproken deze mee over te nemen naar 2023 en extra 8,8 miljoen euro te voorzien aan transformatiekosten. Samen kwam de toegelaten intering, mits akkoord van de Vlaamse Overheid, op 22 miljoen euro. De Lijn stortte ook meer dan 6 miljoen euro extra werkgemers- en invaliditeitsbijdragen in het Pensioenfonds (IBP).

Uit de begrotingsaanpassing 2024 blijkt dat De Lijn in 2024 een zelfde niveau van dotaties vanwege de Vlaamse overheid zal ontvangen. Ook voor de volgende jaren is dat vastgelegd in het openbaredienstcontract. De impact van de gestegen energieprijzen wordt afgedekt door bijkomende dotaties vanwege de Vlaamse overheid.

Verder maakt De Lijn deel uit van de cashpool van de Vlaamse overheid.

Gezien bovenstaande elementen besluit de Raad van Bestuur dat de toepassing van de waarderingsregels onder continuïteit verantwoord blijft.

Geschillen

De Lijn is betrokken bij een aantal geschillen. Hiervoor wordt telkens het risico ingeschat en indien nodig een voorziening aangelegd. Deze bedraagt 7,8 miljoen euro in 2023 (8,0 miljoen euro in 2022).

Inzake stelplaats Zurenborg werd er een proces verbaal opgesteld inzake exploitatie zonder vergunning. De Lijn heeft ondertussen de vergunning bekomen, maar er kan nog een boete opgelegd worden aan De Lijn.

Het project Sneltramlijn 1 (Hasselt-Maastricht) werd in 2022 stopgezet en er wordt gekozen voor Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) via een trambus in plaats van een sneltram. Het sneltramproject wordt aldus afgevoerd wat potentieel claims met zich mee brengt. Gezien dit ook bij afsluiting boekjaar 2023 dit nog aleatoir is, werd er geen provisie aangelegd. In 2023 is de claim van de Nederlandse Overheid duidelijker geworden en bedraagt 19,6 miljoen euro.

Mocht er alsnog een gerechtelijke procedure voor deze schadeclaim worden ingeleid, is het relevant te wijzen op de beslissing van de Vlaamse Regering met daarin de bevestiging van een vrijwaring voor De Lijn vanwege het Vlaamse Gewest.

Voor een project inzake bovenleidingwerken aan het Antwerpse tramnet werd een verzoekschrift tot nietigverklaring ingediend bij de Raad van State (RvS) tegen de beslissing van 24 februari 2021 van de raad van bestuur van De Lijn inzake de gunning. Gezien het aleatoir karakter van dit dossier werd eveneens geen provisie aangelegd.

Milieu - Omgevingsvergunningen

Vanaf 2006 wordt er een voorziening aangelegd voor alle toekomstige saneringskosten. De milieurisico's hebben voornamelijk betrekking op vervuilde sites. De toekomstige saneringskosten worden begroot op basis van een inventaris. Per 31 december 2023 is 9,2 miljoen euro (8,9 miljoen euro in 2022) voorzien voor milieurisico's. Genoemde voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd in functie van voormelde inventaris.

De provisie voor bodemonderzoek en – sanering bestaat uit twee elementen:

1. Een provisie per te onderzoeken terrein:
Op basis van het overzicht van vastgoed bij De Lijn en de lijst van te onderzoeken percelen van de OVAM is geëvalueerd welke terreinen periodiek dienen onderzocht te worden.
Wanneer, op basis van het oriënterend bodemonderzoek (OBO), op een site bodemverontreiniging wordt vastgesteld waarvoor verder onderzoek, onder de vorm van een beschrijvend bodemonderzoek (BBO), vereist is, wordt de provisie aangepast.
2. Een contingency: Op basis van nog uit te voeren OBO's, waaruit een BBO kan volgen en vanuit de BBO's dan weer moet overgegaan worden tot een bodemsaneringsproject (BSP) of sanering.
In de contingency wordt ook rekening gehouden met een indexatie van de kosten die in 2022 in de provisie waren opgenomen.

Inzake asbest is De Lijn bezig met een grondige inventaris op te maken. Wanneer deze inventaris volledig is kan er ook een inschatting gemaakt worden van de daaraan verbonden kosten tot sanering. Gezien het aleatoir karakter werd er hiervoor nog geen provisie aangelegd.

SWT

De Lijn legde voor de personeelsleden die SWT aanvroegen, zoals wettelijk voorzien, een provisie aan. Deze provisie bedraagt nog 4,9 miljoen euro (9,9 miljoen euro in 2022) en is uitdovend.

Vanaf 2019 worden er geen nieuwe SWT-dossiers aangegaan.

Pensioenen

De pensioenen van De Lijn en haar rechtsvoorgangers worden gefinancierd via het repartitiestelsel, via het pensioenfonds, dat sinds 1992 voorziet in een aanvullende pensioentoeelage voor de personeelsleden in actieve dienst en via een groepsverzekering.

Pensioenverplichtingen op federaal en regionaal niveau

De twee onderstaande pensioenverplichtingen situeren zich niet bij De Lijn maar op federaal en regionaal niveau.

1. De pensioenverplichtingen van de personeelsleden, die werkzaam waren bij de rechtsvoorgangers van De Lijn en die op 31 december 1991 niet zijn overgegaan naar De Lijn.
2. De pensioenverplichtingen van de personeelsleden, die werkzaam waren bij de rechtsvoorgangers van De Lijn en die op 31 december 1991 zijn overgegaan naar De Lijn maar beperkt tot de verplichtingen opgebouwd met de diensttijd voor 2007.

De Lijn fungeert wel als betalingsinstelling met als gevolg dat het pensioen van deze personeelsleden betaald wordt via De Lijn met dotaties die afkomstig zijn van de Vlaamse Overheid. De Lijn is dus louter doorgeeffluik tussen de Vlaamse Overheid en deze personeelsleden. Deze verplichting werd dan ook niet voorzien in de jaarrekening per 31 december 2023. Per 31 december 2023 bedraagt het geraamd bedrag van de desbetreffende verplichting circa 76,14 miljoen euro, berekend met een rekenvoet van 3,1% naar analogie van het pensioenfonds.

Wegens het ontbreken van een schriftelijke neerslag, dat de juridische verantwoordelijkheid niet bij De Lijn ligt, heeft De Lijn de bevestiging gevraagd aan de Vlaamse Regering dat de juridische verantwoordelijkheid van deze oude pensioenverplichtingen bij de Vlaamse gemeenschap ligt. De Vlaamse Regering heeft dit bevestigd met een schrijven op 24.02.2021 getekend door Vlaams minister van Mobiliteit & Openbare Werken en Vlaams minister van Financiën & Begroting.

Vanaf boekjaar 2021 wordt er jaarlijks binnen de Ministeries van de Vlaamse Gemeenschap een diverse voorziening tot uiting gebracht ten belope van de pensioenschuld met betrekking tot deze niet geëxternaliseerde pensioenen van de rechtsvoorgangers van VVM De Lijn. De inschatting van deze pensioenschuld per einde boekjaar is deze die overgenomen wordt vanuit de raming in het jaarlijkse actuair verslag van de IBP De Lijn OFP. De Lijn zal dus blijven instaan voor de betaling van deze pensioenlast en het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap garandeert de betoelaging, die hiertoe dient en legt hiervoor een diverse voorziening aan.

Deltaregeling

Voor de personeelsleden, die werkzaam waren bij de rechtsvoorgangers van De Lijn en die op 31 december 1991 zijn overgegaan naar De Lijn, wordt bij pensionering en invaliditeit nagegaan of de voordelen uit het vorige statuut niet hoger liggen dan de nieuwe waarborgen. Zij zullen steeds over het hoogste bedrag kunnen beschikken.

Indien bij pensionering de pensioentoeelage, in toepassing van één van de vorige statuten weerhouden wordt, zullen op de pensioendatum de persoonlijke bijdragen integraal terugbetaald worden, verhoogd met de gecumuleerde, bij K.B. vastgestelde, intrest.

Op vraag van FSMA werd er vanaf 1 juli 2015 een afzonderlijk vermogen binnen het fonds gecreëerd voor het verschil tussen de verplichtingen voortvloeiend uit het oude plan (in voege vóór 1992) en het nieuwe plan in voege vanaf 1992. Deze Deltaregeling bevat enkel de verplichtingen die opgebouwd zijn met de diensttijd vanaf 2007. Per 31 december 2023 is de situatie van de deltaregeling als volgt: korte termijnverplichtingen voor 14,62 miljoen euro, lange termijnverplichtingen voor 15,39 miljoen euro en een boekhoudkundig vermogen van 14,82 miljoen euro (inclusief extra herstelbijdrage). Bijgevolg bestaat er een overschot ten opzichte van de korte termijn verplichtingen en een tekort ten opzichte van de lange termijn verplichtingen van 0,56 miljoen euro. De gehanteerde actualisatievoet werd in 2020 verlaagd van 3,5% naar 3,1% en er werden prudentere assumpties gebruikt op basis van FSMA richtlijnen.

Pensioenfondsen IBP De Lijn OFP

Voor de opstart van de Lijn genoten de werknemers van de drie ex-vervoermaatschappijen (MIVA, MIVG en NMVB) aanvullende toelagen bij het pensioen bij overlijden, ziekte en invaliditeit.

De Lijn vond het noodzakelijk het risicoplan aan te passen aan de nieuwe noden van onze samenleving door de oprichting van IBP Pensioenfondsen De Lijn OFP, met het doel volgende voordelen te verstrekken vanaf 1 januari 1992.

1. Het aanvullend rustpensioen.
2. Aanvullende toelagen ten gunste van de weduwe of weduwnaar en van de wezen.
3. De aanvullende uitkeringen bij ziekte en invaliditeit.

Het nieuwe pakket aan voordelen wordt gefinancierd door bijdragen van De Lijn en van de personeelsleden zelf.

Daar het totale pakket aan voordelen gevoelig verbeterd werd, dienen de personeelsleden een kleine financiële inspanning te leveren. De persoonlijke bijdrage is vastgesteld op 0,5% van het pensioensalaris en wordt vanaf 1 januari 1992 van de bezoldigingen afgehouden, dit voor de personeelsleden die op 31 december 1991 in dienst waren met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur. Vanaf 1 januari 1993 gebeurt de afhouding maandelijks. Voor de personeelsleden die na deze datum werden aangeworven met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur, is de bijdrage als volgt samengesteld : 0,5% van het gedeelte van het pensioensalaris onder het plafond en 3% van het gedeelte boven het plafond.

De financiering betekent voor de maatschappij een zeer belangrijke supplementaire uitgave, daar zij enerzijds haar verplichtingen tegenover haar gepensioneerde personeelsleden verder moet nakomen, wat wil zeggen dat de bestaande pensioenlast blijft, en ze anderzijds reeds een reservering moet doen voor de aanvullende pensioenen van de personeelsleden in activiteit, dit wil zeggen

dat zij nu reeds gelden ter beschikking moet stellen om de toekomstige aanvullende pensioenen veilig te stellen.

Hiervoor werd door De Lijn voor de dienstjaren vanaf 1992 tot en met 2023 een bedrag van 251,89 miljoen euro betaald vanuit de exploitatierekening.

Per 31 december 2023 is de geraamde situatie van het pensioenfondsen als volgt: korte termijnverplichtingen voor 225,71 miljoen euro en lange termijnverplichtingen (exclusief de solvabiliteitsmarge ad 8,40 miljoen euro) voor 284,77 miljoen euro. Op 31 december 2023 was er een boekhoudkundig vermogen van 291,52 miljoen euro (exclusief de vordering inzake de solvabiliteitsmarge).

Bijgevolg bestaat er zowel ten opzichte van de korte termijn verplichtingen als de lange termijn verplichtingen een overschot. De gehanteerde actualisatievoet werd, in 2020, verlaagd van 3,5% naar 3,1% en er werden prudentere assumpties gebruikt op basis van FSMA richtlijnen.

Herstelplannen IBP De Lijn OFP

Ten gevolge van de LTV-onderfinanciering per 31/12/2020 werd er op 15 april 2021, voor beide vermogens, een herstelplan opgemaakt dat werd goedgekeurd door de FSMA op 15 juli 2021.

De bijdragende onderneming verbindt zicht tot volgende maatregelen:

- De aanzuivering van het tekort ten aanzien van de langetermijn technische voorzieningen (LTV) over 7 jaar volgens de in onderstaande tabel opgenomen minimale dekkingen:

Datum	Pensioenplan 1992 Dekkingsgraad LTV	Deltaplan Dekkingsgraad LTV
31/12/2021	91,35 %	88,40 %
31/12/2022	92,79 %	90,34 %
31/12/2023	94,23 %	92,27 %
31/12/2024	95,68 %	94,20 %
31/12/2025	97,12 %	96,13 %
31/12/2026	98,56 %	98,07 %
31/12/2027	100 %	100 %

- De betaling van een minimale jaarlijkse herstelbijdrage, gelijk aan 1/7de van het initiële tekort, dit wil zeggen 4 370 000 euro voor het Pensioenplan 1992 en 235 000 euro voor het Deltaplan.
- Wanneer blijkt dat de financieringsgraad op het einde van enig boekjaar hoger is dan 100% nemen de herstelmaatregelen op dat ogenblik een einde.

De Lijn heeft de minimale herstelbijdragen voor 2023 betaald vóór 30 december 2023.

Het Pensioenplan 1992 behaalde per 31 december 2023 een LTV-financieringsgraad van 102% waardoor het herstelplan voor het Pensioenplan 1992 afgesloten werd.

De LTV-financieringsgraad van het Deltaplan bedroeg 96,35% per 31 december 2023.

COMMENTAAR OP DE JAARREKENING

Materiële vaste activa in miljoen euro

Op 31 december 2023 steeg de nettowaarde van de materiële vaste activa met **63,5** miljoen euro ten opzichte van 31 december 2022.

Het verschil verklaart zich als volgt:

aanschaffingen met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	217,6
afschrijvingen geboekt via de resultatenrekening	-141,7
overgeboekt naar Immateriële vaste activa	-10,9
buitengebruikstellingen	-1,5
	63,5

Voorraden

In 2021 werd een nieuwe SAP-module in gebruik genomen om voorraden (vooral wisselstukken voor de voertuigen) aan te kopen en op te volgen. Dit was het moment om de afwaarderingsregels aan te passen nu vooral gebaseerd op de rotatiesnelheid van de voorraden.

Het percentage aan afwaardering bedraagt einde 2023 25,20% (17,1 miljoen euro).

Overige vorderingen op ten hoogste 1 jaar **705,5**

Deze rubriek steeg in 2023 met **83,4** miljoen euro

Voornaamste elementen van deze rubriek:

het nog door het Vlaamse Gewest verschuldigde saldo voor exploitatie	409,2
nog te ontvangen kapitaalsubsidies	279,2
saldo van de rekening courant BTW	15,3

Kapitaalsubsidies in miljoen euro

Totaal aan kapitaalsubsidies per einde 2023	1 978,0
---	---------

Dit bedrag vertegenwoordigt de waarde die in de toekomst zal gebruikt worden om afschrijvingen van de investeringen gefinancierd met kapitaalsubsidie te compenseren.

In resultaat opgenomen door middel van afschrijvingen of rechtstreeks verbruik	162,9
--	-------

De kapitaalsubsidies worden vanaf 2011 geboekt op basis van de dotatiebesluiten. Voor 2023 bedroegen deze 279,2 miljoen euro.

Lening voor Lijncom in miljoen euro

In 2023 keeg De Lijn een dotatie van de overheid om een lening toe te staan aan het dochterbedrijf Lijncom om te investeren in reizigersinformatie-systemen. Deze dotatie bedroeg 8,8 miljoen euro.

Toewijzing aan de privésector

in miljoen euro

Van het totaal aan gerealiseerde investeringen en kosten met betrekking tot verbruiken en goederen en diensten worden volgende bedragen gerealiseerd door de privésector:

investeringen	217,6
verbruiken	96,5
goederen en diensten	669,8

Resultaten

De VVM heeft het boekjaar 2023 met een verlies afgesloten (29,1 miljoen euro). De tussenkomst van het Vlaams Gewest in de omzet bedroeg 1.132 miljoen euro, waarvan 46,7 miljoen euro voor beschikbaarheidsvergoeding PPS.

De Lijn mocht in 2023 vanuit het openbare dienstencontract (ODC) interen op haar eigen vermogen voor een bedrag van 13,2 miljoen euro, dit met het oog op het transformatietraject. In 2023 werd ook duidelijk dat er in 2022 er een lagere intering was dan voorzien. Er werd dus afgesproken deze mee over te nemen naar 2023 en extra 8,8 miljoen euro te voorzien aan transformatiekosten. Samen kwam de toegelaten intering, mits akkoord van de Vlaamse Overheid, op 22 miljoen euro. De Lijn stortte ook meer dan 6 miljoen euro extra werkgevers- en invaliditeitsbijdragen in het Pensioenfonds (IBP).

Art 3:6 § 1 – 1° Wetboek van Vennootschappen - Risico's en onzekerheden

Sinds begin 2023 werkt De Lijn binnen de contouren van een nieuw openbare dienstencontract (ODC). Krachtlijnen van dit contract tussen de VVM en de Vlaamse overheid zijn de klant centraal, duurzaamheid en efficiëntie. De Lijn krijgt meer autonomie inzake tarifiering en aanbod en kan zo sneller, efficiënter en flexibeler inspelen op nieuwe tendensen en ontwikkelingen.

De Lijn is volop in transitie met twee grote programma's: de uitrol van een vraagvolgend, efficiënt netwerk en de vernieuwing en vergroening van de busvloot. Deze twee trajecten zijn nauw verbonden. De Lijn heeft echter in de afgelopen jaren door een historische investeringsachterstand te weinig kunnen investeren in nieuwe voertuigen en infrastructuur. De gemiddelde leeftijd van de bussen is zo de afgelopen jaren opgelopen. De vloot is verouderd en vergt nu vaker preventief en curatief onderhoud. Intussen werden via het ODC middelen voorzien voor vergroening van de vloot en bestelt De Lijn nieuwe voertuigen. Maar die nieuwe bussen stromen onvoldoende snel binnen. Het niet hebben van een voldoende bedrijfszekere vloot in combinatie met het tekort aan chauffeurs en technici door een oververhitte arbeidsmarkt, zet de dienstverlening van De Lijn onder druk.

In 2023 werd de regelgeving voor de Lage Emissiezones (LEZ) voor Vlaanderen verstrengd: vanaf 2026 zullen enkel nog bussen met een euro 5 dieselmotor of hoger toegelaten zijn. Vanaf 2027 zijn dieselbussen verboden binnen de LEZ. De verstrenging van de regelgeving rond de lage-emissiezones in Vlaanderen heeft een grote impact. De Lijn dreigt jaarlijks miljoenen euro's aan boetes te moeten betalen door de LEZ binnen te rijden met dieselbussen. Om in te spelen op deze gewijzigde regelgeving moet de vergroening

van het buspark versnellen – en daarvoor zullen extra investeringsmiddelen nodig zijn.

Tot slot stelt De Lijn vast dat de geopolitieke evoluties van de voorbije jaren een impact hebben op de bedrijfsvoering. Zowel de energieprijzen als materiaalkosten waren aan een sterke inflatie onderhevig.

Het investeringsbudget dat voorzien werd voor de vernieuwing van de vloot in het ODC staat daardoor sterk onder druk.

Art 3:6 § 1 – 3° Wetboek van Vennootschappen - Inlichtingen over omstandigheden die de ontwikkeling van de vennootschap aanmerkelijk kunnen beïnvloeden

Voor een optimale combimobiliteit moeten de verschillende vervoernetten elkaar aanvullen en dus perfect op elkaar inspelen. De carpoolparking en de park-and-ride, de deelfiets aan de bushalte: het is cruciaal dat alle mobiliteitspartners samen voor een slimme en vlotte overstap zorgen, én voor tevreden reizigers.

Dit kadert in het decreet basisbereikbaarheid dat de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd. Om de mobiliteit van morgen te realiseren zet de Vlaamse Overheid een geïntegreerd vervoersysteem op in vier lagen:

1. Het treinnet als ruggengraat van het openbaar vervoer.
2. Het kernnet bestaat uit lijnen die aansluiten op het treinnet: ze verbinden stadskernen met elkaar en bedienen centrale attractiepolen.
3. Het aanvullend net omvat lijnen die zorgen voor de aanvoer naar het kernnet en die het anderzijds ook ontsluiten. Ook functionele ritten zoals woon-schoolverkeer vallen hieronder.
4. Het vervoer op maat zijn lokale vervoeroplossingen zoals leerlingenvervoer in het bijzonder onderwijs, aangepast vervoer voor rolstoelgebruikers, buurtbussen, collectieve taxi's, bedienen van bedrijvencentrales,...

Dit gelaagd vervoermodel brengt ook een eigen overlegstructuur met zich mee. Dat is de vervoerregioraad waarbij verschillende partners samen rond de tafel zitten: het departement Mobiliteit en Openbare Werken, het Agentschap Wegen en Verkeer, De Lijn, de Mobiliteitscentrale Aangepast Vervoer en de lokale besturen. De raad is verantwoordelijk voor het opstellen van een strategisch vervoerplan voor de regio.

De uitrol van dit nieuwe vervoerplan van de vervoerregio's gebeurt in fases. In 2023 traden er 2 kleinere fases in werking, één in januari en één in juli. Het werkjaar 2023 stond ook sterk in teken van de voorbereidingen voor de grootste fase op 6 januari 2024, een fase met de grootste netwerkenaanpassing in de geschiedenis van de VVM, zowel voor kernnet, aanvullend net als flexvervoer.

Art 3:6 § 1 – 6° Wetboek van Vennootschappen - Overgedragen winst/verlies

Naar aanleiding van de inbreng bij de oprichting van De Lijn werd een overgedragen verlies tot uitdrukking gebracht van 20,03 miljoen euro. De historische resultaten sindsdien verantwoorden de toepassing van de waarderingsregels in de optiek van continuïteit.

In 2012 werd het eigen vermogen in deze rubriek aangevuld met 138,6 miljoen euro, een gevolg van de toepassing en het inwerkingtreden van het Rekendecreet. Dit bedrag werd rechtstreeks op de klasse 14 geboekt en loopt niet over verlies en winst.

Derhalve staat de rubriek "overgedragen winst/verlies" in saldo met een overgedragen winst.

Het eigen vermogen van De Lijn bestaat in belangrijke mate uit kapitaalsubsidies, wat het eigen vermogen sterk houdt.

Uit de begrotingsaanpassing 2024 blijkt dat De Lijn in 2024 een zelfde niveau van dotaties vanwege de Vlaamse overheid zal ontvangen. Ook voor de volgende jaren is dat vastgelegd in het Openbare Diensten Contract. De impact van de gestegen energieprijzen wordt afgedekt door bijkomende dotaties vanwege de Vlaamse overheid.

Het verlies van 29,1 miljoen euro van het boekjaar 2023 geeft aanleiding tot toepassing van artikel 3:6 van het Wetboek van Vennootschappen.

Gezien bovenstaande elementen besluit de Raad van Bestuur dat de toepassing van de waarderingsregels onder continuïteit verantwoord blijft.

Art 3:6 § 1 – 8° Wetboek van Vennootschappen - Financiële instrumenten

In 2023 heeft De Lijn geen nieuwe specifieke financiële instrumenten opgezet.

De eerste projecten in kader van PPS dossiers werden in gebruik genomen in 2011, het betreft de realisatie van vier nieuwe stelplaatsen. (Tongeren, Brugge, Zomergem en Overijse).

In 2012 kwam daar het project Brabo 1 bij (tramverlenging naar Wijnegem en Boechout en de tramstelplaats in Deurne). In 2015 werden het project Livan 1 in exploitatie genomen.

Ook PPS 'Cluster 2' (stelplaatsen Sint-Niklaas, Leuven en Hasselt) is in exploitatie. In 2017 zijn de eerste drie deelprojecten van Brabo 2 opgeleverd en in 2018 het vierde deelproject. Einde 2019 werd fase 5a en 5b in exploitatie genomen, daarmee is het project Brabo 2 volledig afgewerkt.

Door nieuwe beslissingen rond de ESR neutraliteit werd De Lijn opgelegd om in 2016 ook de reeds bestaande PPS projecten op balans te nemen. Dit betreft de projecten Brabo1, stelplaats Tongeren en BOvZo (stelplaatsen Brugge, Overijse en Zomergem). Deze worden eveneens onder leasing geboekt (actief) en lange termijnschuld (passief) en volgen zoals de andere projecten het ritme van jaarlijkse afschrijvingen en boeking van de financiële kosten (renten).

AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR

In het Belgisch Staatsblad van 4 februari 1994 werd volgend bericht gepubliceerd. Verwerving van aandelen op naam van de Vlaamse Vervoermaatschappij door bepaalde houders van aandelen aan toonder van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Houders van aandelen aan toonder van De Lijn en van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, zoals vermeld in bijlage 2 bij het Koninklijk Besluit van 31 december 1991, worden verzocht zich vanaf 7 maart 1994 aan te bieden op de maatschappelijke zetel van de Vlaamse Vervoermaatschappij om aandelen van de Vlaamse Vervoermaatschappij te verwerven, overeenkomstig de bepalingen en van het hoger vermeld Koninklijk Besluit en van het Decreet van 31 juli 1990 tot oprichting van de Vlaamse Vervoermaatschappij, tegen inschrijving in het aandelenregister.

De aandeelhouders moeten volgende documenten voorleggen:

- de betreffende aandelen van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen
- identiteitskaart

Artikel 6§2 van het Decreet van 31 juli 1990 tot oprichting van de Vlaamse Vervoermaatschappij bepaalt dat de activa en passiva van de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer in Antwerpen, van de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer in Gent en van het Vlaamse gedeelte van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, worden ingebracht in de Vlaamse Vervoermaatschappij tegen verwerving van aandelen. Aan de aandeelhouders van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen worden aandelen toegekend in de Vlaamse Vervoermaatschappij overeenkomstig de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 31 december 1991 houdende de verdeling van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen aan het Vlaams Gewest en aan het Waals Gewest na afsluiting van de ontbinding. Overeenkomstig artikel 8, tweede lid van het decreet van 31 juli 1990 tot oprichting van de Vlaamse Vervoermaatschappij, zoals gewijzigd in artikel 67 van het

Decreet van 18 december 1992 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993, zijn alle aandelen van de Vlaamse Vervoermaatschappij op naam. Ondertussen werd een aantal aandelen aan toonder van de NMVB aangeboden.

Kapitaalverhoging

Het kapitaal van De Lijn werd krachtens beslissing van de Vlaamse Regering de dato 14 november 2007 verhoogd met 24,44 miljoen euro. Deze kapitaalverhoging gaf aanleiding tot de uitgifte van 977 600 aandelen. Deze beslissing werd ter kennis gebracht van de aandeelhouders op de Bijzondere Algemene Vergadering van 12 november 2007. Op deze Algemene Vergadering werd tevens meegedeeld 'dat alle andere aandeelhouders van de beslissing tot kapitaalverhoging schriftelijk op de hoogte zullen gebracht worden, waarna zij eveneens de kans zullen krijgen om middels uitoefening van hun voorkeurrecht te participeren in de kapitaalverhoging van De Lijn'. Er werd ingetekend voor 6 961 nieuwe aandelen.

Kapitalen

Op de balansdatum hadden het Vlaams Gewest, de provincies, de gemeenten en de particulieren inschrijvingen voor in totaal 53 951 000 euro.

Aandelen

Op de balansdatum zijn het Vlaams Gewest, de provincies, de gemeenten en de particulieren houder van het volgend aantal aandelen:

AANDEELHOUDERS	aantallen	quota's
Vlaams Gewest	2 206 731	81,55
Provincies	183 057	6,76
Gemeenten	312 499	11,55
Particulieren	3 765	0,14
TOTAAL	2 706 052	100,00

SAMENSTELLING RAAD VAN BESTUUR

De samenstelling van de **raad van bestuur** werd licht gewijzigd in 2023. Overeenkomstig het Besluit van de Vlaamse Regering met ingang op 25 januari 2023 werd de heer Peter Hertog bestuurder ter vervanging van mevrouw Goedele Sannen, die al op 16 november 2022 deelnam aan haar laatste zitting. De heer Jochen Goekint werd in hetzelfde besluit aangesteld als waarnemer ter vervanging van de heer Koen Repriels. De heer Jean-Paul Van Avermaet en de heer Arend Van Itterbeek werden, overeenkomstig het Besluit van de Vlaamse Regering met ingang op 12 juli 2023, vervangen door mevrouw Rachel Lamock en de heer Johan Decuyper.

De samenstelling van het **auditcomité** bleef in 2023 ongewijzigd. Overeenkomstig de beslissing van de raad van bestuur van 12 juli 2023 werd de heer Jean-Paul Van Avermaet in het remuneratie- en benoemingscomité vervangen door mevrouw Rachel Lamock als lid.

RAAD VAN BESTUUR

Voorzitter

Johan Sauwens

Ondervoorzitter

Marc Descheemaeker

Bestuurders

Johan Decuyper (vanaf 12 juli 2023)

Irina De Knop

Bruno De Saegher

Luc Martens

Rachel Lamock (vanaf 12 juli 2023)

Evelien Putman

Peter Hertog (vanaf 13 januari 2023)

Jean-Paul Van Avermaet (tot 12 juli 2023)

Katleen Vantuyghem

Katrien Vanhulle

Arend Van Itterbeek (tot 12 juli 2023)

Waarnemer

Koen Repriels (tot 13 januari 2023)

Jochen Goekint (vanaf 13 januari 2023)

Commissarissen van de Vlaamse Regering

Maarten Van Onckelen

Machteld Claerhout

Waarnemers van een representatieve

vakorganisatie

Jo Van der Hertem

Erik Quisthoudt

Stan Reusen

AUDITCOMITÉ

Voorzitter

Katrien Vanhulle

Leden

Marc Descheemaecker

Evelien Putman

Johan Sauwens

Andere genodigden

Maarten Van Onckelen

Machteld Claerhout

REMUNERATIE- EN BENOEMINGSCOMITÉ

Voorzitter

Johan Sauwens

Leden

Marc Descheemaecker

Irina De Knop

Luc Martens

Jean-Paul Van Avermaet (tot 12 juli 2023)

Rachel Lamock (vanaf 12 juli 2023)

Andere genodigden

Maarten Van Onckelen

Machteld Claerhout

MANAGEMENTCOMITÉ

directeur-generaal

Ann Schoubs

directeur Operaties

Dirk Busschaert

directeur Techniek & SCM

Geert Lammens (vanaf 1 april 2023)

directeur Human Resources

Filip Claes

directeur ICT & Digitalisering

Philippe Le Cerf

directeur CC Operaties

Heidi Roubben

directeur Financiën

Erik Quintiens

directeur Marketing & Mobiliteit

Guy Weyns

BEDRIJFSREVISOREN

Mazars Bedrijfsrevisoren

Bedrijfsrevisoren vertegenwoordigd door

Sara Steyaert (tot 30 juni 2023) en Dirk Stragier

(vanaf 1 juli 2023)

RSM InterAudit

Bedrijfsrevisoren vertegenwoordigd door

Gert Van Leemput

UITVOERING BESTUURSDECREET

In uitvoering van artikel III (31) van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, rapporteert de raad van bestuur over de in 2023 aan zijn leden betaalde vaste vergoedingen, zitpenningen en verplaatsingskosten.

Regelgeving voor jaarvergoeding en presentiegeld

De sinds het Besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2007 toegepaste regels en bedragen werden gewijzigd door het Besluit van de Vlaamse Regering van 28 september 2018. Deze zijn van toepassing vanaf 1 januari 2019.

Bedragen (geïndexeerd)	vanaf 01/01/2023	vanaf 1/12/2023
Presentiegeld per bijgewoonde vergadering van de raad van bestuur, auditcomité of remuneratie- en benoemingscomité	358,53 euro	365,70 euro
Vaste jaarvergoeding (op jaarbasis)	3 585,28 euro	3 656,98 euro
Maximale vergoeding (op jaarbasis)	7 768,10 euro	7 923,46 euro
Voor de voorzitter worden voormelde vergoedingen verdubbeld.		

Waarnemers

De waarnemer en de waarnemers van een representatieve vakorganisatie ontvangen voor hun deelname aan de raad van bestuur een onkostenvergoeding van 1 800 euro per jaar.

De belangrijkste regels zijn:

- een aanpassing van de vaste jaarvergoeding en van het presentiegeld per vergadering
- de aftopping van de totale vergoeding op jaarbasis
- betaling van de vaste vergoeding pas na het verloop van het jaar en op voorwaarde van een aanwezigheid op minstens 2/3 van de vergaderingen
- mogelijkheid tot betaling van een presentiegeld voor deelname aan het auditcomité en het remuneratie- en benoemingscomité.

Vervoerkosten

De leden krijgen de vervoerkosten terugbetaald voor hun verplaatsingen naar de vergaderingen van de raad van bestuur of naar activiteiten die verbonden zijn aan de uitoefening van hun mandaat (inhuldigingen, vertegenwoordiging van De Lijn, ...). De terugbetaling vervoerkosten gebeurt op dezelfde wijze als voor de personeelsleden van De Lijn: voorleggen van vervoerbewijzen of terugbetaling autokosten volgens het officiële tarief van de overheid. De leden die het wensen ontvangen tijdens de looptijd van hun mandaat een abonnement geldig op het net van De Lijn.

Betaalde bedragen

RAAD VAN BESTUUR

	Functie	Aantal bijgewoone vergaderingen*	BRUTO-BEDRAGEN			NETTO-BEDRAGEN
			Presentie-geld	Vaste vergoeding	Totaal	Verplaatsings-kosten**
Johan Sauwens	Voorzitter	13 op 13 (100%)	9 336,12	6 224,41	15 560,53	3 348,35
Marc Descheemaecker	Ondervoorzitter	12 op 13 (92,31%)	4 309,53	3 470,73	7 780,26	2 509,03
Irina De Knop	Bestuurder	10 op 13 (76,92%)	3 592,47	3 590,89	7 183,36	273,78
Bruno De Saegher	Bestuurder	11 op 13 (84,62%)	3 951,00	3 590,89	7.541,89	249,14
Johan Decuyper	Bestuurder	5 op 6 (83,33%)	1 799,82	1 798,25	3 598,07	
Peter Hertog	Bestuurder	7 op 12 (58,33%)	2 516,88	0,00	2 516,88	
Rachel Lamock	Bestuurder	4 op 6 (66,66%)	1 441,29	1 798,25	3 239,54	399,09
Luc Martens	Bestuurder	9 op 13 (69,23 %)	3 226,77	3 590,89	6 817,66	529,70
Evelien Putman	Bestuurder	10 op 13 (76,92%)	3.592,47	3 590,89	7 183,36	650,57
Jean-Paul Van Avermaet	Bestuurder	2 op 7 (28,57%)	717,06	0,00	717,06	456,56
Arend Van Itterbeek	Bestuurder	2 op 7 (28,57%)	717,06	0,00	717,06	
Katrien Vanhulle	Bestuurder	10 op 13 (76,92%)	3.592,47	3 590,89	7 183,36	
Katleen Vantuyghem	Bestuurder	11 op 13 (84,62%)	3 951,00	3 590,89	7.541,89	76,53
Machteld Claerhout	Regeringscommissaris	13 op 13 (100%)	4 668,06	3 112,20	7 780,26	298,68
Maarten Van Onckelen	Regeringscommissaris	13 op 13 (100%)	4 668,06	3 112,20	7 780,26	892,97
			NETTO-BEDRAGEN			
Koen Repriels	Waarnemer			150,00	150,00	
Jochen Goekint	Waarnemer			1 650,00	1 650,00	
Jo Van Der Herten	Waarnemer			1 800,00	1 800,00	
Erik Quisthoudt	Waarnemer			1 800,00	1 800,00	
Stan Reusen	Waarnemer			1 800,00	1 800,00	
TOTAAL				€ 100 341,44	€ 9 684,40	

* Vergaderingen met schriftelijke beraadslaging zijn niet inbegrepen en worden niet vergoed.

** Inclusief verplaatsingskosten naar auditcomité, remuneratie- en benoemingscomité, vergaderingen, persconferenties, ... vanuit hun functie als lid van de raad van bestuur.

AUDITCOMITÉ

	Functie	Aantal bijgewoone vergaderingen	BRUTO-BEDRAGEN
			Presentiegeld
Katrien Vanhulle	voorzitter	8 op 8	5 750,82
Marc Descheemaecker	Lid	7 op 8	2 516,88
Evelien Putman	Lid	8 op 8	2 875,41
Johan Sauwens	Lid	8 op 8	2 875,41
Machteld Claerhout	Regeringscommissaris	7 op 8	2 516,88
Maarten Van Onckelen	Regeringscommissaris	8 op 8	2 875,41
TOTAAL			€ 19 410,81

REMUNERATIE- EN BENOEMINGSCOMITÉ

	Functie	Aantal bijgewoone vergaderingen*	BRUTO-BEDRAGEN
			Presentiegeld
Johan Sauwens	Voorzitter	7 op 7	5 033,76
Marc Descheemaecker	Lid	7 op 7	2 516,88
Irina De Knop	Lid	7 op 7	2 516,88
Rachel Lamock	Lid (vanaf 12 juli 2023)	2 op 2	724,23
Luc Martens	Lid	5 op 7	1 792,65
Jean-Paul Van Avermaet	Lid (tot 12 juli 2023)	3 op 5	1 075,59
Machteld Claerhout	Regeringscommissaris	7 op 7	2 516,88
Maarten Van Onckelen	Regeringscommissaris	6 op 7	2 158,35
TOTAAL			€ 18 335,22

* Vergaderingen met schriftelijke beraadslaging zijn niet inbegrepen en worden niet vergoed.

VERLONING TOPMANAGER

In uitvoering van artikel III (31) van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, volgt hierna rapportering over de verloning van de topmanager.

Mevrouw Ann Schoubs, directeur-generaal en CEO van De Lijn, wordt bezoldigd in salarisschaal KL18 van de Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn. Deze bedroeg in 2023 **231 496,26 euro**, opsplitsbaar in een vast loon (153 169,42 euro), een mandaattoelage van 39 744,13 euro en een managementtoelage van 38 582,71 euro. Vermelde bedragen zijn in bruto.

De managementtoelage bedraagt maximum 20 % van de vaste wedde. Dit percentage wordt bepaald op basis van een jaarlijkse evaluatie die begeleid wordt door een extern bureau dat aangesteld wordt door de Vlaamse Regering.

Begin 2024 gebeurde de evaluatie van de directeur-generaal door de mandaathouder zelf, door de minister en door het remuneratie- en benoemingscomité van de raad van bestuur.

Het resultaat hiervan wordt, op voorstel van de raad van bestuur, finaal ter goedkeuring voorgelegd aan de voogdijminister, zijnde de Vlaams minister van Mobiliteit & Openbare Werken.

De Lijn
Motstraat 20 – 2800 Mechelen
delijn.be

Verantwoordelijke uitgever:
Anneliese Meynaerts